

Hakemli Yazılar / *Refereed Papers* Araştırma Makaleleri / *Research Articles*

Türkiye’de Yayımlanan ve Web of Science’ta Dizinlenen Dergilerle İlgili Bir Değerlendirme

Journals Published in Turkey and Indexed in the Web of Science: An Evaluation

Yaşar Tonta*

Öz

Bir ülkenin bilimsel ve teknolojik gelişmişlik düzeyinin önemli göstergelerinden birisi o ülkede üretilen bilimsel yayınların sayısı ve kalitesidir. Uluslararası atıf dizinlerinde listelenen bu tür yayınlar bilimsel ve insani gelişme ile ekonomik kalkınma hızının artmasında bir çeşit kaldıraç işlevi görmektedir. Bu yayınlara yapılan atıflar aynı zamanda o ülkenin genelde bilime katkısını göstermektedir. Bu çalışmada Türkiye’de yayımlanan ve Web of Science atıf veri tabanlarında dizinlenen dergilerin bazı bibliyometrik özellikleri (dergilerin etki faktörleri, makale etki puanları, çeyreklik, yüzdellik ve h dizini değerleri) incelenmektedir. Dergilerin 2006 ile 2015 yılları arasındaki gelişimi ve Thomson Reuters’ın bölgesel genişleme politikasının dergiler üzerindeki etkisi etki faktörüne (ve buna dayanan diğer ölçümlere) göre karşılaştırmalı olarak değerlendirilmektedir. Bulgular bu dönemde dergilerin etki faktörü değerlerinin, nispeten yükselmekle birlikte, arzu edilen düzeyde artmadığını göstermektedir. Bu dergilerde yayımlanan makalelerin etkisi dünya ortalamasının oldukça altındadır. Bulgular Thomson Reuters’ın bölgesel genişleme politikasıyla ilişkilendirilerek tartışılmakta ve Türkiye’de halen yürürlükte olan akademik yükseltme ve araştırma değerlendirme politikaları bağlamında yorumlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Bilimsel dergiler; bibliyometrik ölçümler; dergi etki faktörü; makale etki puanı; dergi h dizini.

Abstract

One of the important indicators of the level of scientific and technological development of a country is the number and quality of publications produced therein. Such publications listed in international citation indexes tend to function as a leverage to streamline the scientific, human and economic development. Citations to these publications show the contribution of that

* Prof. Dr. Hacettepe Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, 06800, Çankaya, Ankara. e-posta: yasartonta@gmail.com

Prof. Dr. Hacettepe University, Department of Information Management.

country to the science in general, too. This paper investigates some of the bibliometric characteristics (impact factors, article influence scores, quartile and percentile values, and h indices) of journals that are published in Turkey and indexed in the Web of Science citation databases. Based on journal impact factors (and the other measures based thereon), a comparative review of the progress between 2006 and 2015 and the impact of Thomson Reuters' regional expansion policy on journals has been carried out. Findings show that the impact factors of journals, although relatively improved, have not increased as much as is desired during this period. The impact of papers published in these journals is well below that of the world average of all journals in their respective subjects. Findings are discussed in relation to Thomson Reuters' regional expansion policy and their implications are interpreted in the context of academic promotion and research assessment policies currently in effect in Turkey.

Keywords: Scientific journals; bibliometric measures; journal impact factor; article influence score; journal h index.

Giriş

TÜBİTAK Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi'nin (ULAKBİM) DergiPark¹ veri tabanında Türkiye'de yayımlanan yaklaşık 1500 dergi ve bu dergilerde yayımlanan yaklaşık 250 bin makale listelenmektedir. Toplam 671 bilimsel dergi ise ULAKBİM'in ulusal veri tabanlarında dizinlenmektedir.² Bu dergilerin yaklaşık yarısı (%48) Sosyal Bilimler, %37'si Tıp ve Yaşam Bilimleri, %9'u Mühendislik, %9'u ise Hukuk konulu dergilerdir. Belirli ölçütleri sağlayan³ ve bir kısmı 1990'ların başından beri dizinlenen bu dergilerde çıkan makaleler Internet aracılığıyla taranabilmektedir.⁴ Dergilerin bir kısmı daha sıkı ölçütlerin kullanılacağı ve halen geliştirme aşamasında olan TR Dizin'de yer almak için başvurmuştur (TÜBİTAK, 2015, s. 11). Bunun yanı sıra, 396 Tıp dergisi (Türkiye Atıf Dizini⁵) ile 540 Sosyal Bilimler Dergisi (Sosyal Bilimler Atıf Dizini⁶) ticari yayınevleri tarafından ayrıca dizinlenmekte ve kullanıma sunulmaktadır. Ancak bu dergilerden önemli bir kısmı Web of Science (WoS) ve Scopus gibi uluslararası atıf dizinlerinde (citation indexes) yer almamaktadır.

Türkiye dizinli dergi ("indeksli dergi") kavramıyla ilk kez 1970 yılında tanışmıştır. HACETTEPE BULLETIN OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES dergisi o zamanki Institute for Scientific Information (ISI) Şirketi tarafından yayımlanan uluslararası atıf dizinlerine kabul edilen ilk dergidir. Ancak bu tanışıklık kısa sürmüş ve 1973-1984 yılları arasında Türkiye'den hiç bir dergi Science Citation Index (SCI), Science Citation Index Expanded (SCIE), Social Sciences Citation Index (SSCI) ve Arts & Humanities Citation Index (A&HCI) atıf dizinlerinde yer almamıştır. 1985-2004 yılları arasında ise Türkiye'den dört dergi atıf dizinlerine kabul edilmiştir.⁷

Aslına bakılırsa 1990'lı yılların ortalarına kadar dizinli dergiler, hatta bilimsel makalelerin hakemli dergilerde yayımlanması Türkiye'deki üniversitelerin gündemini pek işgal etmemiştir. Ancak Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) o yıllarda "indeksli dergiler"de makale yayımlamayı en önemli akademik atama ve yükseltme ölçütlerinden birisi olarak tanımlamasıyla birlikte bu durum hızla değişmiştir. 1993 yılında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) Web of Science'ta (WoS) dizinlenen Fen Bilimleri

¹ Bkz. <http://dergipark.gov.tr/>

² Dergilerin listesi için bkz. <http://cabim.ulakbim.gov.tr/tr-dizin/tr-dizin-konu-veri-tabanlari/>. ULAKBİM ulusal veri tabanları bir süre önce "TR Dizin" olarak adlandırılmıştır.

³ Dergi değerlendirme ölçütleri için bkz. <http://cabim.ulakbim.gov.tr/tr-dizin/tr-dizin-dergi-degerlendirme-kriterleri/>.

⁴ Bkz. <http://uvv.ulakbim.gov.tr/uvv/>.

⁵ Bkz. <http://www.atifdizini.com/>. Dergi listesi için bkz. <http://www.atifdizini.com/journals/tr-index.html>.

⁶ Bkz. <http://www.sobiad.com/>. Dergi listesi için bkz. <http://atif.sobiad.com/TarananDergiler>.

⁷ Bu dergilerden üçü Fen Bilimleri (TURKISH J PEDIATR: 1985- ; TURK J CHEM: 1992- ; ve TURK J VET ANIM SCI: 1997-), birisi Sosyal Bilimler (TURK PSIKOL DERG: 1995-) dergisidir.

dergilerinde yayımlanan Türkiye adresli yayınların sayısını artırmak için Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik (UBYT) Programını başlatmıştır.⁸ Böylece bu tür dergilerde yayın yapan nispeten az sayıdaki araştırmacı TÜBİTAK’tan maddi destek almaya başlamıştır. Aynı yıllarda Türkiye’de yeni üniversiteler kurulmaya başlanmış ve araştırmacı sayıları hızla artmıştır. Türkiye, atıf dizinlerinde listelenen Türkiye adresli makale sayısı açısından 1993 yılında dünya ülkeleri arasında 37. sırada iken 1998’de 25. sıraya yükselmiştir (İlhan, 1999, s. 2; Tonta, 2017, s. 16). Fakat 2000’li yılların ortalarına gelene kadar Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen dergi sayısı kısıtlı kalmış, yeni dizinlenmeye başlanan dört dergiyle birlikte 10 yıl içinde ancak sekize yükselmiştir.⁹

1980’lerin ikinci yarısında başlayan, araştırmacılara ya da araştırmacıların bağlı oldukları bölümlere atıf dizinlerinde yayımlanan makale ve bu yayınlara yapılan atıf sayılarını da dikkate alarak fon sağlama uygulamaları 2000’li yılların ortalarına gelindiğinde hızla yaygınlaşmaya başlamıştır.¹⁰ Bu durum, doğal olarak, atıf dizinlerinde listelenen dergi sayısını artırmayı ve bu dergilerde yayın yapmayı daha da önemli ve çekici hale getirmiştir.

2000’li yılların ortalarında dünyada yayımlanan 24 bin civarındaki bilimsel derginin yaklaşık dokuz bini (Fen Bilimleri: 6219; Sosyal Bilimler: 1803; Sanat ve İnsani Bilimler: 1139) atıf dizinlerinde listelenmekteydi (Ak ve Gülmez, 2006, s. 26). 2004 yılına gelinceye kadar o zaman atıf dizinlerini yayımlayan Thomson Reuters Şirketinin bu alanda rakibi yoktu. Ancak 2004 yılında Elsevier Yayınevinin Scopus, Google’ın ise Google Scholar atıf dizini veri tabanlarıyla bu piyasaya girmeleri sonucu şirket belki de ilk kez ciddi bir rekabetle karşı karşıya kalmıştır. Çünkü, örneğin, Scopus’ta dizinlenen dergi sayısı o zaman 15 bin civarında olup Thomson Reuters’ın WoS veri tabanlarında dizinlenen dergi sayısından çok daha yüksekti (Bakkalbasi, Bauer, Glover ve Wang, 2006, s. 2). Doğal olarak Scopus’ta dizinlenen dergi ve makale sayısı ile bu dergilerde yayımlanan makalelere yapılan atıf sayısı daha yüksek olup, bu dergilere ve araştırmacılara ait etki faktörü, *h* dizini gibi bibliyometrik değerler de yükselmiştir.

Bunun üzerine Thomson Reuters Şirketi “bölgesel genişleme” politikası izlemeye karar vererek 2006’dan itibaren “bölgesel dergileri” de WoS’a kabul etmeye başlamıştır. ABD ve Birleşik Krallık dışında yayımlanan, belirli bir bölgedeki ya da ülkedeki araştırmacıların o bölgeyle ilgili konuları bölgesel bir bakış açısıyla inceledikleri makalelerin yer aldığı dergiler “bölgesel dergi” olarak tanımlanmıştır (Testa, 2016, s. 100). Bu kararlar birlikte birçok dergi editörü Türkiye’de yayımlanan akademik dergilerin atıf dizinlerine kabul edilmesi için yayıncı şirkete başvurmuştur. Böylece Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen dergi sayısı kısa bir sürede büyük artış göstermiştir.

Bu araştırmanın amacı, Thomson Reuters’ın bölgesel genişleme politikasının Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen dergiler üzerindeki etkisini kapsamlı bir biçimde değerlendirmektir. Bu amaçla 2006-2015 yılları arasında WoS’ta dizinlenen ve Journal Citation Reports’ta (JCR) listelenen dergilere ait bibliyometrik veriler (makale ve atıf sayıları, etki faktörleri, makale etki puanları, vd.) derlenmiş, bölgesel genişleme politikasının dergiler üzerindeki etkisi dergilerin 2010 ve 2015 yıllarındaki etki faktörleri, çeyreklik ve yüzdellik değerleri, makale etki puanları ve *h* dizini değerleri karşılaştırılarak analiz edilmiştir.

Çalışmanın bundan sonraki kısımlarında önce Thomson Reuters’ın bölgesel genişleme politikasının etkileri ve Türkiye’de yayımlanıp WoS’ta dizinlenen dergilerle ilgili literatür kısaca değerlendirilmektedir. Daha sonra çalışmada kullanılan yöntem ve veri kaynakları kısaca açıklanmaktadır. Bulgular kısmında dergilerin 2006 ile 2015 yılları arasındaki gelişmesi ve Thomson Reuters’ın bölgesel genişleme politikasının dergiler üzerindeki etkisi

⁸ TÜBİTAK UBYT Programıyla ilgili daha geniş bilgi için bkz. Tonta (2017, s. 21-26).

⁹ Bu dergiler: TURK J EARTH SCI ve TURK J SPORT SCI MED: 2004- ; ADALYA: 2005- ; ve TURK PSIKIYATR DERG: 2006- . Bkz. Asan (2013, s. 54) ve Al ve Soydal (2011, s. 18-19).

¹⁰ Performansa dayalı araştırma fonlama sistemleriyle ilgili literatür değerlendirmesi için bkz. Tonta (2017, 3. Bölüm).

etki faktörüne (ve buna dayanan diğer ölçümlere) göre karşılaştırmalı olarak değerlendirilmektedir. Tartışma ve Yorum kısmında Thomson Reuters'ın bölgesel genişleme politikasıyla ilişkilendirilerek tartışılmakta ve Türkiye'de halen yürürlükte olan akademik yükseltme ve araştırma değerlendirme politikaları bağlamında yorumlanmaktadır. Çalışma kısa bir değerlendirmeye son bulmaktadır.

Literatür Değerlendirmesi

Thomson Reuters'ın izlediği bölgesel genişleme politikası etkisini hemen göstermiştir. WoS'ta dizinlenen dergi sayısı dokuz bin civarındayken 2010 yılında 12 bine yaklaşmıştır (Testa, 2011, s. 3, Şekil 1). Aralarında İspanya, Brezilya, Avustralya, Polonya ve Türkiye'nin de bulunduğu 14 ülkenin her birisinin en az 40 yeni dergisi WoS'a kabul edilmiştir. Bu dönemde WoS'ta 1600 yeni bölgesel dergi dizinlenmeye başlanmıştır (Testa, 2016, s. 100). Halen WoS'un çekirdek dermesinde (SCIE: 8850 dergi; SSCI: 3200 dergi; A&HCI: 1700 dergi) 14 bine yakın, Scopus'ta ise 21.500 hakemli dergi dizinlenmektedir.¹¹ WoS'ta dizinlenen dergilerle Scopus'ta dizinlenen dergiler büyük ölçüde (%92) örtüşmektedir (Al ve Soydal, 2014, s. 26).¹²

WoS'a yeni kabul edilen dergilerle birlikte çoğu derginin bibliyometrik göstergeleri yükselmiştir (Pajić, 2015, s. 994). Yeni dergilerde yayımlanan makalelerin referans listelerinde yer alan atıflar dergilerin etki faktörlerinin yükselmesine yol açmıştır. Bölgesel dergiler WoS'ta dizinlenen etki faktörü yüksek diğer dergiler için "atıf bağışçısı" (citation donor) işlevi görmeye başlamıştır (Pajić ve Jevremov, 2014, s. 269; Pajić, 2015, s. 1005).

Bölgesel dergilerde çoğunlukla gene bölgesel dergilerde yayımlanan ve WoS'ta dizinlenen diğer makalelere atıf yapıldığı gözlenmiştir. Örneğin, İspanya'da bölgesel genişleme politikası sonucu WoS'a kabul edilen ve %80'i (93 dergi) İspanyolca yayımlanan makalelere yapılan atıfların çoğunun gene bölgesel dergilerde yayımlanan makalelerden geldiği ortaya çıkmıştır (Purnell ve Quevedo-Blasco, 2013). Bu bulgu "İspanyolca dergiler arasında var olan ancak küresel düzeyde fark edilmeyen bölgesel bir atıf ağının varlığının bir kanıtı olarak" sunulmuştur (s. 153).

Öte yandan Doğu Avrupa ülkelerinde yayımlanan ve Thomson Reuters'ın bölgesel genişleme politikasından sonra WoS'a kabul edilen dergilerin etki faktörlerinin bu dergiler arasında kurulan "atıf halkaları" (citation circles) nedeniyle %36 oranında arttığı görülmüştür. Bu dergilerde yer alan kendine atıflar ve grup içi atıflar (aynı ülkede yayımlanan bir grup derginin birbirlerine atıf yapmaları) dergilerin etki faktörlerinin yükselmesini sağlamıştır. Bu nedenle uluslararası atıf etkisiyle grup içi atıf etkisi ve kendine atıf etkisinin ayrı ayrı ele alınması gerektiği öne sürülmüştür (Teodorescu ve Andrei, 2014, s. 228-229). Bölgesel dergilerin "uluslararası" dergi sayılıp sayılmaması gündeme gelmiştir. Bu konudaki ortak görüş bir derginin sırf uluslararası veri tabanlarında dizinlendiği ve İngilizce makaleler yayımladığı için "uluslararası" sayılmaması gerektiği yönündedir. Bir derginin uluslararası dergi olup olmadığının en doğru göstergeleri yazar ve okuyucu dağılımlarının çok uluslu olmasıdır (Pajić ve Jevremov, 2014, s. 266).

Doğu Avrupa'daki 13 ülkenin araştırma değerlendirme uygulamalarının incelendiği bir çalışmada bu ülkelerde yayımlanan ve WoS'ta dizinlenen dergilerin yerel atama ve yükseltme politikalarıyla ilgili kuralları yerine getirmek amacıyla "uluslararası" sayıldıkları, ama küresel olarak "ulusal" dergi özellikleri sergiledikleri kaydedilmiştir (Pajić, 2014). Uluslararası yazar ve

¹¹ WoS ve Scopus'ta halen dizinlenen dergi sayıları için sırasıyla bkz. <https://clarivate.com/products/web-of-science/databases/> ve Scopus (2016, s. 3).

¹² WoS'ta 66 milyon (ve bu yayınlara ait 1900'lere kadar geriye giden 1,3 milyar referans) (<https://clarivate.com/products/web-of-science/web-science-form/web-science-core-collection/>), Scopus'ta ise (22 milyonu 1996 yılı öncesine ait) 60 milyondan fazla yayın listelenmektedir (Scopus, 2016, s. 9).

okuyucu profiline sahip olmayan, uluslararası dergilerde yayımlanan makalelerden pek atıf almayan bu dergiler “yerelde uluslararası ama küreselde ulusal” dergiler olarak nitelendirilmiştir (Pajić ve Jevremov 2014, s. 276; Pajić, 2014, s. 2147). Başka bir deyişle, bu ülkelerde yayımlanan dergiler WoS’ta dizinlendikleri için dergilerin bilimsel “iletişim kanalları” uluslararası hale gelmiş, ama iletişimin kendisi yani bu dergilerde yayımlanan makalelerin içerikleri başka ülkelerin araştırmacıları tarafından pek kullanılmadığı için uluslararası hale henüz gelememiştir. O zaman bu dergilerde yayımlanan makalelerin uluslararası veri tabanlarında listelenerek daha görünür hale gelmesinin ne anlama geldiğinin sorgulanması gerektiği, çünkü akademik yükseltme ve resmi değerlendirme ölçütlerini yerine getirmek için bu tür etki değeri düşük “yerelde uluslararası ama küreselde ulusal” dergilerde yayın yapmanın ne araştırmacılar ne de toplum tarafından kabul gördüğü belirtilmiştir (Pajić, 2014, s. 2136-2148).

Thomson Reuters’ın bölgesel genişleme politikası bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu politika sonucu WoS’ta yeni dizinlenmeye başlanan bazı dergilerin yüksek oranlarda “düzensiz atıf örüntüleri”¹³ (anomalous citation patterns) sergiledikleri görülmüştür. Örneğin, 2012 yılında Journal Citation Reports’ta (JCR) listelenmesine son verilen dergilerin yaklaşık yarısının 2007 yılından sonra WoS’ta dizinlenmeye başlanan dergiler olduğu ortaya çıkmıştır (Al ve Soydal, 2014, s. 33-34). Bu kararlarda dizinlenecek dergilerin seçiminde Thomson Reuters Şirketinin eskisine oranla daha “liberal” davranmasının da payı olsa gerektir (Pajić, 2014, s. 2147-2148).¹⁴ Dergilerin JCR’de listelenmesine son verilmesinde ise tam tersine şirketin oldukça “tutucu” davrandığı anlaşılmakta, düzensiz atıf örüntüleri sergileyen dergiler için eşik değerleri çok yüksek tutulmaktadır (Davis, 2017a, 2017b).

Bölgesel genişleme politikasının “yan etkileri” atıf dizinlerini yayımlayan şirket tarafından da kabul edilmiştir. Bazı ülkeler (örneğin, Çin) WoS’ta dizinlenen dergilerde makalesi yayımlanan araştırmacıları orantısız bir biçimde ödüllendirmeye başladığı için bilimsel tutarlılıktan ödün verilerek sözde hakemli dergilerde yapılan yayın ve bu yayınlara yapılan kendine atıflar artmıştır.¹⁵ WoS’ta dizinlenen dergilerin yayıncıları Çin’den ve diğer ülkelerden gelen ama özgünlük ve yenilik değerleri nispeten “sığ” olan bir “makale tsunamisi” ile karşı karşıya kalmışlardır (Testa, 2016, s. 102).

Thomson Reuters’ın 2006’dan beri uyguladığı büyük ölçekli içerik genişletme politikasının “gerçek etkileri”nin henüz ortaya çıkmadığı belirtilmekte ve örneğin, bazı Doğu Avrupa ülkelerinin bilimsel üretim sıralamasındaki yerlerinin önemli ölçüde kötüleşmesi öngörülmektedir (Pajić, 2014, s. 2147-2148).

Thomson Reuters Şirketinin izlediği bölgesel genişleme politikasından en çok etkilenen ülkelerden birisi belki de Türkiye olmuştur. Daha önce Türkiye’de yayımlanan sadece yedi dergi WoS’ta dizinlenirken bu sayı yaklaşık 10 kat artarak 2010 yılında 75’e çıkmıştır (Testa, 2011). Bölgesel genişleme sürecinde WoS’ta dizinlenen çok az dergisi olup dergi sayısı kısa sürede bu kadar artan başka bir ülke yoktur.¹⁶

¹³ Halen atıf dizinlerini yayımlayan şirket (Clarivate Analytics) dergilerin yüksek “kendine atıf” oranlarını, bazı dergiler arasındaki “atıf paslaşmaları” sonucu oluşan “atıf halkaları”ni ve “atıf kartelleri”ni nazik bir biçimde “düzensiz atıf örüntüleri” olarak adlandırmaktadır (Clarivate, 2017; Jump, 2012).

¹⁴ Thomson Reuters’ın dizinleme politikasının Elsevier’inkinden daha sıkı ama daha tutarsız olduğu öne sürülmüştür (Pajić, 2014, s. 2147-2148).

¹⁵ Yayın destek programı uygulayan ve araştırmacıları ödüllendiren diğer ülkelerden bazı örnekler için bkz. Tonta (2017, s. 27 ve devamı).

¹⁶ Diğer ülkelerde bu artış daha mütevazıdır (örneğin, Romanya 7,5 kat, Brezilya 4,9 kat, Hırvatistan 4,4 kat, G. Kore 2,7 kat). Bölgesel genişleme sürecinde en çok dergisi dizinlenmeye başlanan ilk üç ülke Japonya, Çin ve Avustralya’dır. 2005 yılından önce Japonya’nın WoS’ta dizinlenen 176, Çin’in 83 ve Avustralya’nın 92 dergisi varken, bölgesel genişleme sürecinde Japonya’nın 122, Çin’in 97, Avustralya’nın ise 79 yeni dergisi daha dizinlenmeye başlanmıştır. Türkiye 14 ülke arasında en çok yeni dergisi dizinlenen altıncı ülke olmuştur. Sayılar ve oranlar Testa’nın (2011, Şekil 4) verilerine dayanarak hesaplanmıştır.

Bu hızlı artış doğal olarak dikkat çekmiş ve Türkiye’de yayımlanan ve Thomson Reuters’ın bölgesel genişleme politikası sonucu WoS’ta dizinlenmeye başlanan dergiler çeşitli araştırmalara konu olmuştur (örneğin, Al, 2008a, s. 87-99; Al ve Soydal, 2011; Asan, 2011, 2013; Tonta, 2015, 2017).

Bu araştırmalardaki ortak bulgulardan birisi Türkiye’de yayımlanan dergilerin genelde etki faktörü değerlerinin düşük olmasıdır. Dergi etki faktörü, kabaca, bir dergide yayımlanan makalelere başka dergilerde yayımlanan makalelerden yapılan atıfların bir göstergesidir. Başka bir deyişle, etki faktörü bir dergide yayımlanan makalelerin literatüre katkısını ölçmeyi amaçlamaktadır. TÜBİTAK UBYT Programı çerçevesinde 2006-2015 yılları arasında Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen dergilerde makalesi yayımlanan yazarlara yapılan ödemelere dayanan bir çalışmada, bu dergilerin etki faktörlerinin Türkiye adresli makalelerin yayımlandığı diğer dergilerinkinden çok daha düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Hatta dergilerin etki faktörlerine bakılmaksızın bu dergilerde yayımlanan makaleler için TÜBİTAK’ın 2015 yılı fiyatlarıyla makale başına en az 500 lira ödeme kararı olmasaydı (maksimum destek 7500 lira), WoS’ta dizinlenen 79 dergiden sadece dördünün 500 liralık minimum desteği hak edebildiği ortaya çıkmıştır (Tonta, 2017, s. 114).¹⁷

1970-2013 yılları arasında Türkiye’de yayımlanan dergilere ait yayın ve atıf sayıları, kendine atıf oranları ve TÜBİTAK UBYT puanlarının incelendiği bir diğer çalışmada, WoS’ta dizinlenen bütün dergiler için ortalama %10 civarında olan dergi kendine atıf oranının Türkiye’de yayımlanan 10 dergi için %50’lerin üzerinde olduğu, hatta bazı dergiler için bu oranın %80’lere kadar çıktığı gözlenmiştir (Asan, 2013, s. 61-62, Tablo 1).

1997-2008 yılları arasında Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen 71 derginin %42’sinde en az bir yazarı Türkiye’den olan makalelerin bütün makalelere oranı %90’ın üzerindedir. Bu dergilerde yüksek oranlarda (%33) Türkçe makale yayımlandığı saptanmıştır (Al ve Soydal, 2012). Hatta içeriğinin tamamı Türkçe makalelerden oluşmasına rağmen WoS’a kabul edilmiş dergilerin var olduğu anlaşılmaktadır (Al, 2012a).

Yukarıdaki bulgular Türkiye adresli her beş yayından sadece birisinin atıf etkisinin dünya ortalamasının üzerinde olduğu yönündeki uluslararası karşılaştırmalı bir çalışmanın bulgularıyla büyük ölçüde örtüşmektedir. Türkiye adresli yayımlara yapılan atıfların %17’si gene Türkiye adresli yayımlardan gelmektedir (Kamalski, Huggett, Kalinaki, Lan, Lau, Pan ve Scheerooren, 2017, s. 298-301). Daha spesifik olarak, Thomson Reuters’ın bölgesel genişleme politikası sonucu WoS’ta en az 40 yeni dergisi dizinlenmeye başlanan ve aralarında Türkiye’nin de bulunduğu 10 ülkenin¹⁸ 2015 yılında WoS’ta dizinlenen dergi ve yayın sayısının ve bu yayımların normalize edilmiş atıf etkisinin karşılaştırıldığı bir çalışmada Türkiye 10 ülke arasında dergi sayısı açısından dokuzuncu, yayın sayısı açısından sekizinci, yayımlarının normalize edilmiş atıf etkisi açısından ise sonuncu sırada yer almaktadır (Testa, 2016, s. 99, 103).

Thomson Reuters’ın bölgesel genişleme politikasının “yan etkileri” Türkiye’de de kendisini göstermiştir. Türkiye’de yayımlanan yedi derginin muhtemelen “düzensiz atıf örüntüleri” sergilemeleri nedeniyle WoS’ta dizinlenmesine (Asan, 2013, s. 54) son verilmiştir.¹⁹ 1973-2013 yılları arasındaki 41 yıllık sürede Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenmesine son verilen bütün dergilerin sayısının sadece dokuz olduğu (Asan, 2013, s. 53) göz önüne alınacak olursa, bu yan etkilerin şiddeti daha da iyi anlaşılabilir. Bunun en önemli iki nedeni düşük atıf sayıları ve yüksek kendine atıf oranlarıdır (Asan, 2013, s. 60).

¹⁷ Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen 79 dergiye 2006-2015 yılları arasında TÜBİTAK UBYT Programı çerçevesinde verilen destek miktarları için bkz. Tonta (2017, Ek 2).

¹⁸ Diğer ülkeler: Avustralya, Brezilya, Çin, Güney Afrika Cumhuriyeti, Güney Kore, Hindistan, İspanya, İtalya ve Polonya.

¹⁹ Yüksek kendine atıf oranları sayesinde çok kısa bir sürede alanında etki değeri en yüksek dergi haline gelen ENERGY EDUC SCI TECH örneği için bkz. Al ve Soydal (2012).

Aslında bu “yan etkiler” Thomson Reuters’ın bölgesel genişleme politikası izlemeye karar verdiği ve Türkiye’de yayımlanan dergilerin WoS’a kabul edilmeye başladığı yıllarda düzenlenen süreli yayıncılık konferanslarında kısmen tartışılmıştır. Ancak anlaşıldığı kadarıyla dergilerin grup içi atıflarla (birbirlerine atıf yaparak) atıf sayılarını ve dolayısıyla dergilerin etki faktörlerini yükseltmek halen çekici gözükmemektedir. Shakespeare’in ünlü “olmak ya da olmamak, işte bütün mesele bu” cümlesi “atıf yapmak ya da yapmamak işte bütün mesele bu...” biçimine dönüştürülerek Türkiye Atıf Dizini web sayfasının açılış sloganı olarak kullanılmaya başlanmıştır.²⁰ Bugün birçok üniversite kütüphanesinin web sayfasında “Bu Dizin, Türkiye’de Sağlık Bilimleri alanında yayımlanan 390 Türk dergisinin birbirlerine atıf yapmalarını ve ulusal atıf sayımızı yüksek seviyelere taşınmasını sağlamaktadır” iddiasıyla Türkiye Atıf Dizini’ne abone olduğu okuyuculara duyurulmakta, ama bu cümlelerin anlamı ve cümle yapısı pek sorgulanmamaktadır.

Yöntem

Bu tanımlayıcı araştırmanın verileri Clarivate Analytics Şirketinin WoS²¹ ve JCR²² veri tabanlarından derlenmiştir (Ağustos-Eylül 2017). WoS veri tabanında yapılan aramalar çekirdek derme (SCIE, SSCI ve A&HCI) üzerinde yapılmış, Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen dergilere ait veriler yayın türü “makale”, yayın aralığı ise “2006-2015” olarak sınırlandırılmıştır. Derlenen veriler şunlardır: Bir derginin yayıncısı ve yayın sıklığı; derginin WoS’ta dizinlendiği veri tabanları ve yıllar; 2006-2015 yılları arasında derginin WoS’ta dizinlenen makale sayısı, bu makalelere 2010 ve 2015 yıllarında yapılan atıf sayıları; derginin 2010 ve 2015 yıllarına ait etki faktörü, çeyreklik ve yüzdelerik değerleri, 2015 yılı makale etki puanı²³ ve 2017 yılı WoS *h* dizini değerleri. Derlenen bu veriler tablolandırılmıştır (Ek 1).

Yöntemle ilgili daha fazla bilgi vermeden önce yukarıdaki paragrafta geçen ve metinde de sıklıkla kullanılan bazı temel kavramları tanımlamakta yarar vardır.

Dergi etki faktörü (journal impact factor) bir dergide son yıllarda çıkan yayınlara yapılan ortalama atıf sayısının bir ölçüsüdür. Etki faktörü genellikle son iki ya da beş yıldaki yayınlara yapılan atıf sayısı ve yayın sayıları dikkate alınarak hesaplanır. Örneğin, *X* dergisinde 2015 ve 2016 yıllarında çıkan 50 yayına 2017 yılında toplam 100 atıf yapıldıysa bu derginin 2017 yılı dergi etki faktörü 2’dir (100/50).²⁴ Bu çalışmada dergilerin iki yıllık etki faktörleri rapor edilmiştir. Ancak makale etki puanı gibi bazı bibliyometrik ölçümler (metrics) hesaplanırken beş yıllık dergi etki faktörü kullanılmaktadır.

Derginin çeyreklik ve yüzdelerik değerleri (journal quartile and percentile scores) bir derginin etki faktörüne göre aynı konudaki dergiler arasındaki yerini gösterir. Örneğin, belli bir yılda toplam 100 derginin yayımlandığı bir konuda *X* dergisi 20. sıradaysa, o zaman *X* dergisi o konudaki bütün dergilerin etki faktörlerine göre dağılımında ilk çeyreklik (%25’lik) dilimde yer alır (20/100=0,20). İlk çeyreklik dilimde yer alan etki faktörü en yüksek dergiler Q1, orta-üsttekiler Q2 (%25 ile %50 arası), orta-alttakiler Q3 (%50 ile %75 arası) ve en alttaki etki faktörü en düşük dilimdeki dergiler Q4 (%75 ile %100 arası) olarak adlandırılır. JCR’de dergilerin ortalama yüzdelerik değerleri de verilmektedir. Yukarıdaki örnekte *X* dergisinin %80

²⁰ Bkz. <http://www.atifdizini.com/>

²¹ <http://apps.webofknowledge.com>.

²² <https://jcr.incites.thomsonreuters.com/>.

²³ 2010 yılında JCR’de sadece 12 derginin makale etki puanları verildiğinden Ek 1’de bu değerlere yer verilmemiştir.

²⁴ Dergi etki faktörü bir dergide çıkan “ortalama” yayına yapılan atıf sayısının bir ölçüsüdür. Ancak atıfların yayınlara dağılımı normal olmadığından “ortalama” yayının ne olduğu pek açık değildir. Dergi etki faktörüyle ilgili kısa bir değerlendirme için bkz. Tonta (2017, s. 8-11).

olan yüzdellik değeri, bu derginin etki faktörünün aynı konudaki tüm dergilerin %80'inin etki faktörlerinden daha yüksek olduğunu gösterir.²⁵

Makale etki puanı (article influence score) bir dergide yayımlanan makalelerin yayımlandıktan sonraki ilk beş yıl içindeki etkisini gösterir. Bir derginin makale etki puanı yayımlanan makalelere bütün JCR atıf ağında yapılan beş yıllık atıflara dayanan bir ölçümdür. Google'ın PageRank algoritmasına benzer. Makale etki puanı hesaplanırken etki faktörü yüksek dergilerde yayımlanan makalelerden yapılan atıflara daha fazla ağırlık verilmektedir (Tonta, 2017, s. 25).²⁶

Bir **derginin h dizini** (journal h index), Hirsch'in (2005) özgün *h* dizini tanımından hareket ederek, o dergide yayımlanan *h* sayıda makalenin her birine en az *h* sayısı kadar (veya daha fazla) atıf yapılması olarak tanımlanabilir. Örneğin, bir dergide yayımlanan bütün makaleler arasında en çok atıf yapılan ilk beş makalenin atıf sayıları sırasıyla 17, 9, 6, 3 ve 2 ise bu derginin *h* dizini 3'tür.²⁷ Yani en çok atıf yapılan üç makaleye en az üç kez veya daha fazla atıf yapılmıştır. Diğer bütün makalelere yapılan atıf sayıları üç veya düşüktür. Daha uzun süredir yayımlanan dergilerin *h* dizini değerleri nispeten daha yüksektir.

Ek 1'de sunulan veriler dergilerin (varsa) JCR'de kayıtlı kısa adlarına göre alfabetik olarak verilmiş ve kendi içinde Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Sanat ve İnsani Bilimler dergileri olarak sınıflandırılmıştır. Bunun nedeni bu dergilerin yayın sıklıkları, atıf sayıları, *h* dizini ve diğer değerlerinin birbirinden çok farklı olmasıdır. Hatta aynı grup içindeki dergilerde bile bu özellikler büyük ölçüde değişebilmektedir. İlgili literatür, araştırmacıların bilimsel iletişim örüntüleri (örneğin, yayın mecrası olarak dergi makalesi ya da kitapların tercih edilmesi) ve atıf yapma davranışları, bilimsel araştırmalara verilen maddi destek, belli bir alanda çalışan dünyadaki araştırmacı sayısı, yayımlanan dergi ve makale sayısı (ve dolayısıyla bu dergilerde makale yayımlayabilecek ve bu makalelere atıf yapabilecek potansiyel araştırmacı sayısı), araştırmacıların üretkenlikleri ve çalışma biçimleri (tek olarak ya da takım halinde) gibi çok sayıda etmen disiplinden disipline büyük değişiklikler göstermektedir (bkz. Al, Şahiner ve Tonta, 2006, s. 1012-1014; Al ve Soydağ, 2014; Tonta, 2014a, 2014b, 2015). Bu bakımdan Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler dergileriyle ilgili etki faktörüne dayanan çeyreklik, yüzdellik, makale etki puanı vb. gibi bibliyometrik veriler her yıl JCR'de listelendiği halde Sanat ve İnsani Bilimler (SİB) dergilerine ait bu tür veriler JCR'de yer almamaktadır.

WoS veri tabanından alınan *h* dizini değeri bir dergide 2006-2015 yıllarında çıkan yayımlara 2017 yılı itibariyle yapılan atıfların sayısına dayanmaktadır. SİB dergilerine ait yayın ve atıf sayıları ile *h* dizini değerleri WoS'tan elde edilmiştir. Dergilerin *h* dizini değerlerini WoS veri tabanından geriye dönük olarak elde etmek mümkün değildir. Ancak daha önce yapılan bir çalışmada (Asan, 2013) yer alan bu dergilere ait 2013 yılı *h* dizini değerleri 2017 yılı değerleriyle karşılaştırılmıştır.

Bir derginin TÜBİTAK UBYT Programı çerçevesinde hangi sınıfta yer aldığı büyük ölçüde yukarıda tanımlanan JCR çeyreklik değerlerine dayanmaktadır. Bu veriler daha önce yapılan bir çalışmadan (Tonta, 2017, Ek 2) alınmış ve Ek 1'in ilgili sütununda listelenmiştir.²⁸

Thomson Reuters'ın bölgesel genişleme politikasının etkilerini daha iyi gözleyebilmek için 2006-2015 yılları arasında WoS'ta dizinlenen ve JCR'de listelenen dergi sayıları, dergilerin 2010 ve 2015 yıllarına ait etki faktörleri ve yüzdellik değerleri ile 2015 yılına ait makale etki puanları metin içinde ayrıca tablo ve şekiller halinde sunulmuştur. Bu araştırmada dergilerin

²⁵ Tanımlar hakkında daha ayrıntılı bilgi için Thomson Reuters'ın web sayfasındaki sözlüğe bakılabilir: <http://ipscience-help.thomsonreuters.com/incitesLiveJCR/glossaryAZgroup/g8/7883-TRS.html>.

²⁶ Bkz. <http://ipscience-help.thomsonreuters.com/incitesLiveJCR/glossaryAZgroup/g4/7790-TRS.html>.

²⁷ Örnek için bkz. <https://scholar.google.com/intl/tr/scholar/metrics.html#metrics>.

²⁸ Anılan listede (Tonta, 2017, Ek 2) yer almayan birkaç derginin UBYT sınıfı JCR çeyreklik değerlerine dayanarak belirlenmiştir.

kendine atıf sayıları ve diğer bazı özellikleri hakkında da veriler toplanmış ve zaman zaman metin içinde yorumlanmıştır. Ancak bu veriler yer darlığı nedeniyle Ek 1’de yer almamaktadır.

Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Sanat ve İnsani Bilimler dergilerine ait verilerin birbirinden epeyce farklı olduğu kolayca görülecektir. Bu bakımdan dergilere ait bulguları (örneğin, toplam, ortalama ve ortanca değerleri) kendi içinde değerlendirmekte yarar vardır. Diğer ülkelerle yapılan ya da uluslararası düzeyde verilere dayanan karşılaştırmaların da son derece genel olduğu unutulmamalıdır.

Bu araştırma Türkiye’de yayınlanan ama WoS’ta dizinlenmeyen dergileri kapsamamaktadır. Fakat WoS’ta dizinlenen dergiler aynı zamanda TÜBİTAK ULAKBİM veri tabanlarında ve Türkiye Atıf Dizini’nde dizinlenmektedir. Benzeri bir biçimde, Türkiye adresli makalelerin yayımlandığı WoS’ta dizinlenen başka ülkelere ait dergiler de bu araştırmanın kapsamı dışındadır.

Bulgular

İzlemeyi kolaylaştırmak için bulgular metin içinde Ek 1’de yer alan verilerin sırasına göre sunulmuştur.

Dergilerle İlgili Genel Bilgiler

2006-2015 yılları arasında Türkiye’de yayınlanan toplam 79 dergi WoS’ta dizinlenmiştir. Bu dergilerin yaklaşık dörtte üçü (57 dergi, %72) Fen Bilimleri (FB), diğerleri Sosyal Bilimler (SB) ve Sanat ve İnsani Bilimler (SİB) dergileridir (13 SB dergisi, %16; 9 SİB dergisi, %11). Tıp dergileri tüm dergilerin %41’ini (32 dergi) oluşturmaktadır. SB dergilerinin yaklaşık yarısı (6 dergi, %46) Eğitim konusundadır. SİB dergilerinin ise üçü (%33) Arkeoloji, üçü Tarih (%33) konularındadır.

Dergilerin %29’u (23 dergi) ticari yayınevleri (örneğin, Galenos ve Aves);²⁹ %25’i (20 dergi) üniversiteler; %24’ü (19 dergi) dernek, vakıf ve odalar; %22’si (17 dergi) ise kamu kurumu ve araştırma enstitüleri tarafından yayımlanmaktadır. En çok (11) dergi yayımlayan kurum TÜBİTAK’tır. Dergilerin yarısından çoğu (%56) üç ayda bir yayımlanmaktadır. SİB dergilerinin üçte biri yılda bir yayımlanmaktadır.

Dizinlenen Dergi ve Makale Sayıları

Bilindiği gibi, WoS’ta dizinlenen FB ve SB dergilerinin bibliyometrik verileri (yayın sayısı, atıf sayısı, etki faktörü, vd.) Journal Citation Reports’ta (JCR) verilmektedir. SİB dergilerinin bibliyometrik verileri ise bu alanlardaki literatürün özelliğinden dolayı JCR’de listelenmemektedir.

Daha önce de değinildiği gibi, Türkiye’de yayınlanan ve WoS’ta dizinlenen dergi sayısı 2000’li yılların ortalarına gelene kadar son derece kısıtlıydı. 2006 yılına gelindiğinde Türkiye’den WoS’ta toplam sekiz dergi listelenmekte ve bunların altısının JCR’de atıf sayısı, etki faktörü gibi bibliyometrik verileri yayımlanmaktaydı (Tablo 1).³⁰ Ama WoS’ta dizinlenen dergi sayısındaki esas artış Thomson Reuters’ın bölgesel genişleme kararı almasından sonra meydana gelmiştir. 2007-2009 yıllarında 48 FB, 10 SB ve altı SİB dergisi olmak üzere toplam 64 yeni dergi WoS’ta ilk kez dizinlenmeye başlanmıştır. Ad değişikliğine giden ya da daha sonra WoS’ta dizinlenmesine son verilen dergiler de dâhil olmak üzere 2016 yılına kadar

²⁹ NEW PERSPECT TURK ve TURK HISTORICAL REV dergileri yabancı yayınevleri (sırasıyla Cambridge University Press ve Brill) tarafından yayımlanmaktadır. Fakat bu dergiler JCR’de Türkiye altında listelenmektedir. 1987’den beri yayımlanan ilk derginin şimdiki editörleri Türkiye’denidir.

³⁰ TURK PSIKIYATR DERG 2006’da yeni dizinlenmeye başladığı için, ADALYA dergisi ise SİB dergisi olduğu için 2006’da JCR’de yer almamıştır.

WoS'ta Türkiye'de yayımlanan toplam 82 dergi dizinlenmiştir. Bu dergilerden (dokuz SİB dergisi hariç) 60'ı halen JCR'de listelenmektedir. 2006-2015 yılları arasında dört dergi ad değiştirmiştir.³¹ Beş dergi artık JCR'de listelenmemektedir. İki SİB dergisinin de WoS'ta listelenmesine son verilmiştir.³²

Tablo 1.

Web of Science ile Journal Citation Reports'ta dizinlenen dergi sayıları

Yıl	WoS	JCR
2006 ve öncesi	8	6
2007	31	9
2008	19	10
2009	14	39
2010	2	59
2011	2	66
2012	3	65
2013	1	62
2014	1	62
2015	1	60

Not: WoS sütunundaki sayılar her yıl yeni dizinlenmeye başlanan dergi sayısını, JCR sütunundakiler ise JCR'de etki faktörü vb. gibi bibliyometrik verileri listelenen toplam dergi sayısını vermektedir. WoS'ta yeni dizinlenen dergilerin JCR'de yer alması için aradan en az iki yıl geçmesi gerekmektedir. WoS'ta dizinlenen dokuz Sanat ve İnsani Bilimler dergisi JCR'de listelenmediğinden WoS sütunundaki toplam dergi sayısı (82) daha yüksektir.

Türkiye'de yayımlanan FB dergilerinin tamamı Science Citation Index Expanded (SCIE) veri tabanında dizinlenmektedir. Etki faktörü yüksek çekirdek dergilerin yer aldığı Science Citation Index (SCI) veri tabanında henüz Türkiye'de yayımlanan bir dergi bulunmamaktadır. Bir FB dergisi (TURK J GERIATR) hem SCIE hem de SSCI veri tabanlarında dizinlenmektedir.

2006-2015 yılları arasında Türkiye'de yayımlanan ve WoS'ta dizinlenen dergilerde toplam 39.137 makale yayımlanmıştır. Bu sayı aynı zaman diliminde WoS'ta dizinlenen Türkiye adresli yaklaşık 228 bin makalenin %17'sini oluşturmaktadır.³³ Türkiye'de yayımlanan ve WoS'ta dizinlenen dergilerin Türkiye adresli yayın (makale ve makale dışı katkılar) üretimindeki payı 1984-2006 yılları arasında %1 ile %5 arasında değişirken, bu pay 2007'de %7'ye, 2008'de %11'e yükselmiştir (Al ve Soydal, 2011, s. 19, Şekil 2). Aradan geçen yedi yıl içinde Türkiye'de yayımlanan dergilerin payı yaklaşık iki kat artmıştır.

Makalelerin yaklaşık %83'ü (32.298 makale) FB, %13'ü (4958 makale) SB, %5'i (1881 makale) ise SİB dergilerinde yayımlanmıştır. Disiplinlere göre dergi sayıları, dergilerin WoS'ta dizinlenmeye başladığı yıllar ve yayın sıklıkları birbirinden farklıdır (özellikle SİB dergileri daha seyrek yayımlanmaktadır). Fakat WoS'ta dizinlenen dergi başına ortalama makale sayıları Fen Bilimlerinde 567, Sosyal Bilimlerde 381, Sanat ve İnsani Bilimlerde ise 209'dur. WoS'ta en fazla makalesi dizinlenen dergiler Fen Bilimlerinde TURK KLIN TIP BILIM (1407 makale),

³¹ Ad değiştiren dergiler Ek 1'de yeni adları altında verilmiştir (ARCH RHEUMATOL, BALKAN MED J, J INT ADV OTOL ve EDUC SCI THEOR PRACT).

³² "Düzensiz atıf örüntüleri" (anomalous citation patterns) sergileyen bazı dergilerin JCR'de dizinlenmesine ara verilmektedir (suppressed titles) (Clarivate Analytics, 2017; Jump, 2012). Bu dergiler JCR'yi yayımlayan şirket tarafından düzenli olarak listelenmektedir (bkz. <http://ipscience-help.thomsonreuters.com/incitesLiveJCR/JCRGroup/8687-TRS>). Örneğin, TURK J BOT dergisinin 2013-2014 yıllarında dizinlenmesine ara verilmiş, 2015'ten itibaren ise bu dergi yeniden dizinlenmeye başlanmıştır. JCR'de artık listelenmeyen beş dergi (ENERGY EDUC SCI TECH, TURK KLIN TIP BILIM, HACET U EGITIM FAK, IKTISAT ISLET FINANS ve TURK ONLINE J EDUC T) ile WoS'ta dizinlenmeyen iki SİB dergisi (TUBA AR ve TURK KULTURU VE HACI BEKTAS VELI ARASTIRMA DERGISI) Ek 1'in ilgili sütununda işaretlenmiştir. Bu tür bir örnek için bkz. Al ve Soydal (2012).

³³ 2006-2012 yılları arasında WoS'ta dizinlenen Türkiye adresli makale sayısı için bkz. Tonta (2017, s. 32, Tablo 1).

Sosyal Bilimlerde EDUC SCI-THEOR PRACT (836), Sanat ve İnsani Bilimlerde ise MILLI FOLKLOR (593) dergileridir. WoS’ta en fazla makalesi dizinlenen bazı FB dergilerinin aynı zamanda Türkiye adresli araştırmacıların en çok yayın yaptığı dergiler arasında yer aldığı anlaşılmaktadır (Al ve Soydal, 2011, s. 20, Tablo 1).³⁴

WoS’ta dizinlenen Türkiye adresli yaklaşık 200 bin yayının bibliyometrik özellikleri sosyal ağ analizi yöntemiyle incelenmiştir (Al, Sezen ve Soydal, 2012). Ama Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen ya da TÜBİTAK ULAKBİM ulusal veri tabanlarında listelenen dergilerde yayımlanan makaleler için bu tür analizler henüz yapılmamıştır.

Atıf Sayıları

Yaklaşık 39 bin makaleye WoS’ta dizinlenen dergilerde yayımlanan makalelerden toplam 98.349 atıf yapılmıştır. Atıfların yaklaşık %90’ı FB, %9’u SB, %1’i ise SİB dergilerinde yayımlanan makalelere yapılmıştır. Makale başına ortalama atıf sayısı 2,51’dir (FB: 2,73; SB: 1,86; SİB: 0,42). Dergi başına ortalama atıf sayısı 1245, ortancası 654’tür (FB: ortalama: 1550, ortanca: 1009; SB: ortalama: 708, ortanca: 340; SİB: ortalama: 89, ortanca: 80). Atıfların grup içi (Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen dergiler) ve diğer uluslararası dergilere dağılımı ise bilinmemektedir. Türkiye yayın başına düşen ortalama atıf sayısı açısından Romanya dışındaki Avrupa Birliği üyesi ülkelerin hepsinin daha gerisindedir (Al, 2012b, s. 6).

Makalelere yapılan atıfların dağılımı çarpık olduğundan ortalamaların yanı sıra hiç atıf yapılmayan makale sayılarına ve oranlarına da göz atmak gerekmektedir. Dergi bazında hiç atıf yapılmayan makale sayıları ve oranları, dergilerin kendine atıf sayıları ve en çok atıf yapılan makaleye yapılan atıf sayıları yer darlığından dolayı Ek 1’de verilmemiştir. Ancak ilgili bulguları kısaca özetlemekte yarar vardır.

Dergilerde yayımlanan yaklaşık 39 bin makalenin %39’una (15.101 makale) 2006-2015 yılları arasında hiç atıf yapılmamıştır. Bu oranlar sırasıyla FB makaleleri için %35 (11.329 makale), SB makaleleri için %46 (2269 makale), SİB makaleleri için ise %77’dir (1453 makale). Dergi bazında atıf yapılmayan makalelerin oranı ortalama %42’dir. Bu oran Fen Bilimlerinde ortalama %37, Sosyal Bilimlerde %47, Sanat ve İnsani Bilimlerde %70’tir. Yayımladıkları makalelerin yarısından fazlasına atıf yapılmayan dergi sayısı Fen Bilimlerinde 16 (%28), Sosyal Bilimlerde beş (%38), Sanat ve İnsani Bilimlerde ise sekizdir (%89).³⁵ FB, SB ve SİB dergilerinde yayımlanan ve en çok atıf yapılan makalelerin yayımlandığı dergiler ve makalelerin atıf sayıları sırasıyla şöyledir: J SPORT SCI MED: 172; NEW PERSPECT TURK: 70; ve METU J FACULTY ARCHIT: 14.

Dergilerin kendine atıf oranı %11’dir (toplam 10.353 kendine atıf). Bu oran FB dergilerinde %10 (8932 atıf); SB dergilerinde %14 (1280 atıf); SİB dergilerinde ise %18’dir (141 atıf).

Dergilerin Etki Faktörü, Çeyreklik ve Yüzdelik Değerleri

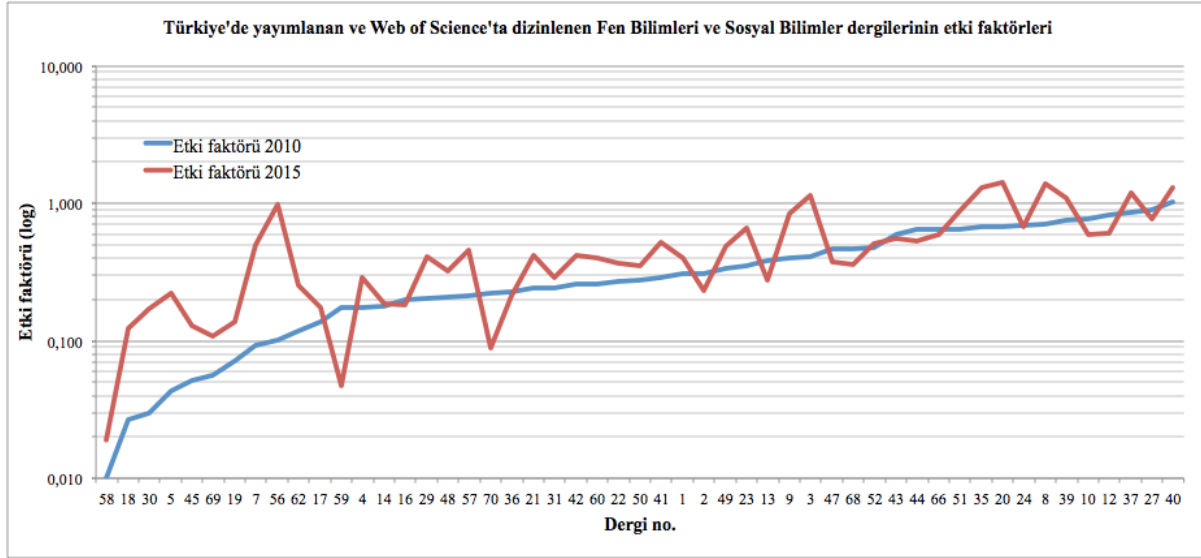
Ek 1’de ve Şekil 1’de WoS’ta dizinlenen ve hem 2010 hem de 2015 yıllarında JCR’de listelenen 51 derginin (43’ü FB, sekizi SB dergisi) etki faktörü değerleri verilmektedir.

Dergilerin büyük bir çoğunluğunun etki faktörleri 0,500 ile 1,000 arasındadır (2010 yılı ortalaması: 0,520, ortancası: 0,275). 2010 yılında sadece bir FB dergisinin etki faktörü 1,000’in

³⁴ TURK KLIN TIP BILIM (1407 makale), KAFKAS UNIV VET FAK (1405), TURK J MED SCI (1351), TURKISH J PEDIATR (1115), TURK NEUROSURG (988) ve TURK J VET ANIM SCI (927) bu dergiler arasındadır (Al ve Soydal, 2011, s. 20, Tablo 1).

³⁵ Yayımladıkları makalelerin yarısından fazlasına atıf yapılmayan dergilerden bazıları şunlardır: UHOD-ULUSLAR HEMATOL: %70; NOBEL MED: %72; AMME IDARESI DERG: %79; BILIG: %85; OSMANLI ARASTIRMALARI THE JOURNAL OF OTTOMAN STUDIES: %91; ve TURK KULTURU VE HACI BEKTAS VELI ARASTIRMA DERGISI: %93.

üstündedir (TURK J EARTH SCI: 1,031). 2010 yılına oranla dergilerin %71'inin (36 dergi) etki faktörü değerleri 2015 yılında yükselmiş, %29'unun (15 dergi) ise düşmüştür.³⁶ Ancak dergilerin etki faktörü ortalaması (0,540) ve ortancası (0,413) pek artmamıştır. Etki faktörü 1,000'in üstünde olan dergi sayısı ise 2015 yılında yediye yükselmiştir.³⁷ Bilindiği gibi FB dergilerinin etki faktörleri (ortalama: 0,561) genellikle SB dergilerinkinden (ortalama: 0,341) daha yüksektir. Bütün dergilerin etki faktörlerinde beş yıl içinde meydana gelen değişiklikler Ek 1'in ilgili sütunundan daha kolay izlenebilir.

Şekil 1. Dergilerin etki faktörleri (Kaynak: Web of Science)

Not: Dergi numaralarının hangi dergileri temsil ettiği Ek 1'de verilmektedir. Sanat ve İnsani Bilimler dergilerinin etki faktörleri hesaplanmadığı için bu dergiler şekilde yer almamaktadır. 2010 ve 2015 yılları arasında dergilerin etki faktörlerinde meydana gelen değişimi daha iyi görebilmek için veriler 2010 yılı etki faktörüne göre sıralanmış ve şekilde y eksenli logaritmik olarak çizilmiştir. Verileri daha anlaşılır hale getirmek dışında dergi etki faktörünün logaritmasının alınmasının başka bir anlamı yoktur. Karşılaştırma yapmayı kolaylaştırmak için hem 2010 hem de 2015 yıllarında etki faktörleri JCR'de listelenmeyen (yani 2010 yılından sonra dizinlenmeye başlanan ya da 2015 yılında artık dizinlenmeyen) dergiler şekilde gösterilmemiştir. Şekilde 2010 yılında etki faktörü aslında 0,000 (sıfır) olan bir dergi (AMME IDARESİ DERG, no. 58) logaritmik ölçekte 0,010 olarak işaretlenmiştir.

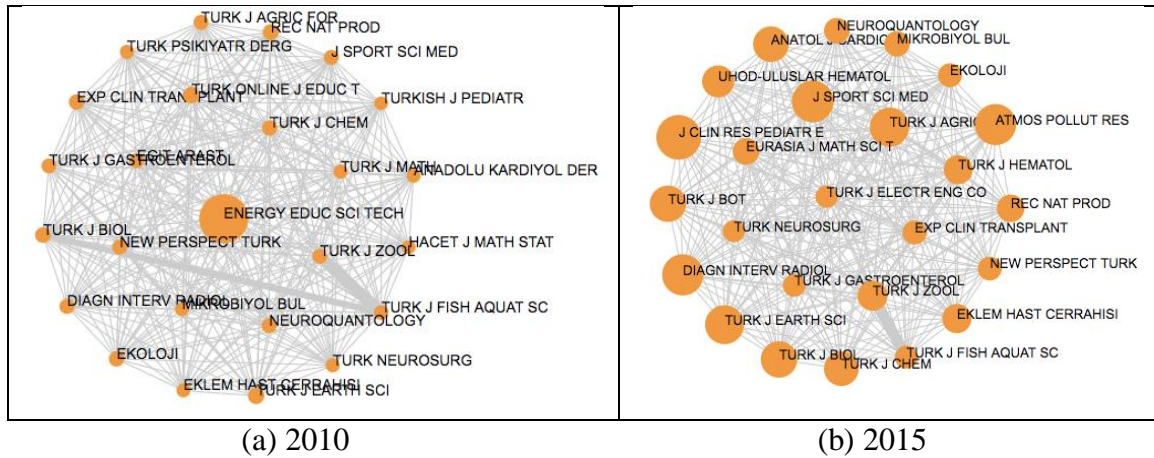
Türkiye'de yayımlanan ve WoS'ta dizinlenen dergilerin çoğunun etki faktörü değerleri genelde oldukça düşüktür. JCR'de listelenen 70 derginin 22'sinin (%31) etki faktörü değerleri ilgili konularda dünyada yayımlanan dergilerin onda biri kadardır. 2015 yılında etki faktörü 0,6'nın üzerinde olan dergi sayısı toplam 19'dur (%27). Bunlardan sadece birisi (EURASIA J MATH SCI T) SB dergisidir (%8). Bir fikir vermesi açısından Thomson Reuters'ın bölgesel

³⁶ Etki faktörü mutlak değer olarak en çok artan ilk üç dergi UHOD-ULUSLAR HEMATOL (2010: 0,101; 2015: 0,974), J SPORT SCI MED (2010: 0,676; 2015: 1,430) ve ANADOLU KARDIYOL DERG (2010: 0,407; 2015: 1,141) dergileridir. Bazı dergilerin etki faktörleri beş yıl içinde yaklaşık 10 kat artmıştır (örneğin, UHOD-ULUSLAR HEMATOL, TEK DERGI ve BALK MED J). Etki faktörü mutlak değer olarak en çok düşen ilk üç dergi ise EXP CLIN TRANSPLANT (2010: 0,832; 2015: 0,603), EKOLOJI (2010: 0,775; 2015: 0,592) ve REC NAT PROD (2010: 0,891; 2015: 0,765) dergileridir. BILIG ve ULUSLAR ILISKILER dergilerinin etki faktörleri 2010 değerlerinin sırasıyla %26'sına ve %40'ına düşmüştür.

³⁷ Bunlar J SPORT SCI MED (1,430); DIAGN INTERV RADIOL (1,406); TURK J EARTH SCI (1,299); TURK J BIOL (1,183); ANADOLU KARDIYOL DER (1,141) ve TURK J CHEM (1,098) dergileridir. 2010 yılında etki faktörü değeri olmadığı için şekilde yer almayan ancak 2015 yılında etki faktörü 1,000'in üstünde olan üç dergi daha vardır: J CLIN RE PEDIATR E (1,568); ATMOS POLLUT RES (1,401) ve TURK J BOT (1,178). Artık WoS'ta listelenmeyen iki derginin (ENERGY EDUC SCI TECH: 9,333; ve TURK ONLINE J EDUC T: 1,016) 2010 yılı etki faktörleri de 1,000'in üzerindedir.

genişleme politikası sonucu WoS’a kabul edilen dokuz Doğu Avrupa ülkesinde³⁸ yayımlanan SB dergilerinin %35’inin etki faktörleri dünya ortalamasının onda birinden az, %24’ünün etki faktörleri 0,6’nın üzerindedir (Teodorescu ve Andrei, 2014, s. 229).

Şekil 2’de 2010 ve 2015 yılı JCR verilerine göre Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen o yıllarda etki faktörü en yüksek 25 dergi arasındaki atıf ilişkileri gösterilmektedir. Yuvarlakların büyüklüğü bir derginin etki faktörü değeriyle orantılıdır. Dergiler arasındaki bağlantıların kalınlığı ise bu dergilerin birbirine atıf yapma sıklıklarının bir göstergesidir. Örneğin, 2010 yılında etki faktörü en yüksek dergi ENERGY EDUC SCI TECH (9,333), 2015 yılında ise J CLIN RES PEDIATR E dergisidir (1,568). Etki faktörü 1,000’in üzerinde olan dergi sayısı 2010 yılında üç, 2015’te ise 10’dur. 2010 yılındaki üç dergiden ikisi artık WoS’ta dizinlenmemektedir (ENERGY EDUC SCI TECH ve TURK ONLINE J EDUC T). Her iki dönemde de TURK J ZOOL dergisiyle TURK J FISH AQUAT SC dergisi arasında güçlü bir atıf ilişkisi göze çarpmaktadır. Daha önce rapor edilen oran (%17) ve birçok dergiye yapılan atıf sayılarının yüksek olmadığı göz önüne alınacak olursa, özellikle atıf sayısı düşük dergilerde çıkan makalelere yapılan atıfların genellikle gene Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen dergilerdeki makalelerden ya da diğer uluslararası dergilerde yayımlanan Türkiye adresli makalelerden geldiği öne sürülebilir.

Şekil 2. Dergiler arasındaki atıf ilişkileri (Kaynak: Journal Citation Reports)

Tablo 2’de daha önce sözü edilen ve Thomson Reuters’in bölgesel genişleme sürecinde (2005-2010) JCR’de 40’in üzerinde yeni dergisi listelenen 14 ülkenin dergilerine ait bazı veriler sunulmaktadır. Bölgesel genişleme sürecinden önce ve sonra eklenen bütün dergileri kapsayan bu veriler 2010 ve 2015 yıllarında Türkiye’de yayımlanan ve JCR’de listelenen dergi sayısını, etki faktörü 1,000’in üzerinde olan dergi sayısının ve bu dergilerin toplam dergi sayısına oranındaki artışı diğer ülkelerinkiyle karşılaştırmamıza olanak sağlamaktadır.

2010 ile 2015 yılları arasında Güney Kore (%39) ve Çin (%36) dışında diğer ülkelerin JCR’de listelenen dergi sayısındaki artış çok yüksek değildir. Hatta altı ülkenin dergi sayıları düşmüştür. Etki faktörü 1,000’in üzerinde olan dergi sayısı en çok artış gösteren ülkeler Çin (66 dergi), Güney Kore (38 dergi), Japonya (33 dergi) ve Polonya’dır (24 dergi). 2010 yılına göre Çin ve Güney Kore’nin 2015 yılında etki faktörü 1,000’in üzerinde olan dergi sayısındaki artış oranı %200’den fazladır. Bu iki ülkenin 2010’da %20 civarında olan etki faktörü 1,000’in üzerindeki toplam dergilere oranı 2015’te %50’ye yaklaşmıştır. Polonya’nın ise hem etki faktörü 1,000’in üzerinde olan dergi sayısı hem de bu dergilerin toplam dergilere oranı %100’den fazla artış göstermiştir. Bu dönemde genelde dergilerin etki faktörlerinin yükselmesinin de bu artışlarda kuşkusuz payı vardır (Pajić, 2015). Bu dergilerin bir kısmı belki

³⁸ Litvanya, Estonya, Letonya, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Romanya, Polonya, Slovenya ve Slovakya.

de bölgesel genişleme süreci başlamadan önce de JCR'de listelenmekteydi. Ama bu ülkelerin etki faktörü 1,000'in üzerinde olan dergi sayısını diğer ülkelerden daha çok artırdığı açıktır.

Tablo 2.

On dört ülkenin dergilerine ait Journal Citation Reports verileri

Ülke	Dergi sayısı			Etki faktörü \geq 1,000 olan dergi sayısı				Etki faktörü \geq 1,000 olan dergilerin tüm dergilere oranı (%)	
	2010	2015	Artış / Düşüş (%)	2010	2015	Artış / Düşüş (N)	Artış / Düşüş (%)	2010	2015
Çin	144	196	36	31	97	66	213	21,5	49,5
Japonya	215	247	15	89	122	33	37	41,4	49,4
İtalya	134	134	0	49	66	17	35	36,6	49,3
G. Kore	87	121	39	19	57	38	200	21,8	47,1
Avustralya	217	175	-19	83	79	-4	-5	38,2	45,1
Fransa	214	197	-8	61	75	14	23	28,5	38,1
İspanya	125	122	-2	31	41	10	32	24,8	33,6
Polonya	130	144	11	19	43	24	126	14,6	29,9
Hindistan	99	111	12	9	19	10	111	9,1	17,1
Hırvatistan	48	42	-13	3	7	4	133	6,3	16,7
Brezilya	109	128	17	12	21	9	75	11,0	16,4
Türkiye	61	62	2	3	10	7	233	4,9	16,1
G. Afrika C.	56	51	-9	4	7	3	75	7,1	13,7
Romanya	54	53	-2	5	7	2	40	9,3	13,2

Kaynak: Journal Citation Reports. Veriler 2015 yılında etki faktörü 1,000'in üzerinde olan dergi sayısının toplam dergi sayısına oranı en yüksek olan ülkelere göre (son sütun) sıralanmıştır.

Daha önce de belirtildiği gibi, Türkiye'nin 2005'te WoS'ta dizinlenen dergi sayısı sadece yedi iken bu sayı 2010 yılına gelindiğinde 10 katlık bir artışla 75'e çıkmıştır. 2005'te JCR'de listelenen dört derginin hiçbirisinin etki faktörünün 1,000'in üzerinde olmadığı göz önüne alınacak olursa, 2010 ile 2015 yılları arasında (dizinlenen dergi sayısı artmamasına karşın) etki faktörü 1,000'in üzerinde olan dergi sayısının üçten 10'a çıkması (%233 artış), bu dergilerin JCR'de dizinlenen bütün dergiler içindeki payının yaklaşık %5'ten %16'ya yükselmesi önemli bir başarı olarak görülebilir. Fakat Türkiye 2015 yılında etki faktörü 1,000'in üzerinde olan dergi sayısının toplam dergilere oranı (%16,1) bakımından 14 ülke arasında Romanya ve Güney Afrika Cumhuriyeti'nden sonra ne yazık ki sondan üçüncü sıradadır.

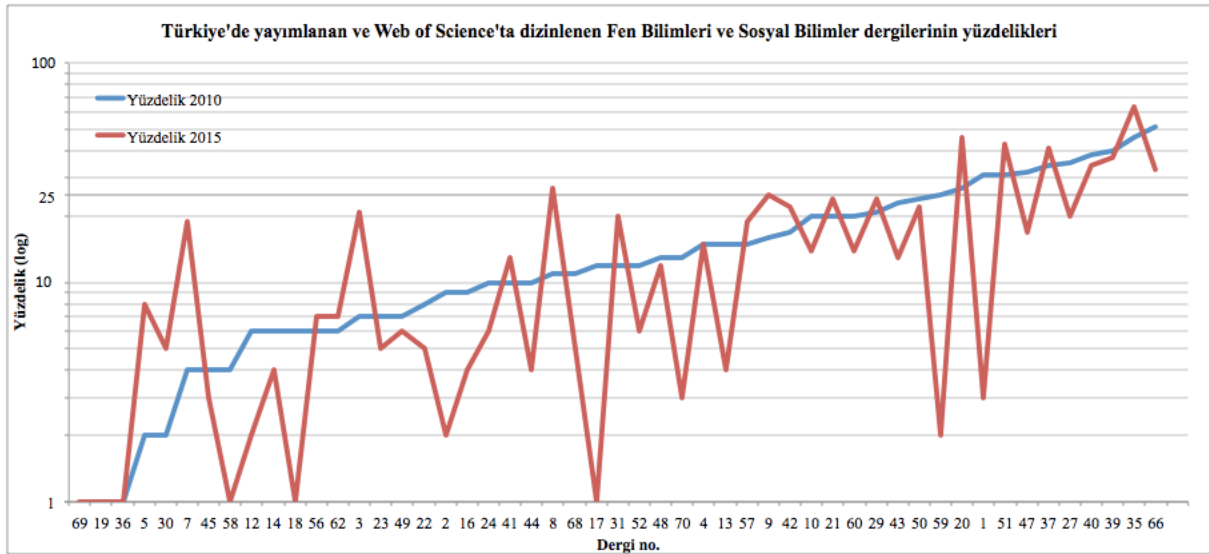
Bilindiği gibi, FB ve SB alanlarında dünyada yayımlanan ve WoS'ta dizinlenen dergiler JCR'de etki faktörlerine göre her yıl çeşitli konu başlıkları altında kendi içinde sıralanmakta ve sıralamada ilk %25'lik çeyrekte yer alan dergiler Q1, ikinci çeyrektekiler Q2, üçüncü çeyrektekiler Q3 ve son çeyrektekiler ise Q4 dergileri olarak sınıflandırılmaktadır.³⁹ 2010 yılında JCR sıralamalarında yer alan 65 derginin %78'i (51 dergi) aynı konudaki dergiler arasında son yüzde 25'lik dilimde (Q4), %15'i (10 dergi) üçüncü %25'lik dilimde (Q3), %5'i (3 dergi) ikinci %25'lik dilimde (Q2), %2'si (1 dergi) ilk %25'lik dilimde (Q1) yer almıştır.⁴⁰ 2015 yılına gelindiğinde bu oranlarda, özellikle en son %25'lik dilimde (Q4), pek bir değişiklik olmamıştır. 2015 yılında JCR'de listelenen ve etki faktörü değeri verilen toplam 61 derginin %77'si (47 dergi) Q4, %21'i (13 dergi) Q3, %2'si (1 dergi) Q2 dergisidir. Aradan geçen beş yıl içinde birçok derginin etki faktörü değerleri artmasına karşın bir üst %25'lik dilime yükselen dergi sayısı (4)

³⁹ Bazı dergiler birden fazla konu başlığı altında sıralanmakta ve bu dergilerin çok seyrek de olsa bazen farklı konu başlığı altında farklı çeyreklik değerleri olabilmektedir. Ancak bu tür dergilerin sayısı çok düşüktür (örneğin, REC NAT PROD). Bu durumda Ek 1'de dergilerin en yüksek çeyreklik değerleri verilmiştir.

⁴⁰ Q1'de yer alan dergi (ENERGY EDUC SCI TECH) ile Q2'de yer alan dergilerden birisi (TURK ONLINE J EDUC T) artık WoS'ta listelenmemektedir. 2010'da Q2'de yer alan diğer iki dergi ise REC NAT PROD ve NEW PERSPECT TURK dergileridir.

bir alt dilime düşen dergi sayısından (7) daha azdır.⁴¹ Birkaç dergi dışında bu dergilerin neredeyse tamamı TÜBİTAK UBYT Programı çerçevesinde C sınıfı dergi olarak sınıflandırılmış ve bu dergilerde makalesi yayımlanan yazarlara en düşük düzeyde destek verilmiştir.⁴²

Ek 1’de 2010 ve 2015 yılları arasında dergilerin yüzdeler (percentile) değerleri, Şekil 3’te ise bu değerlerde meydana gelen değişimler gösterilmektedir. Dergilerin büyük bir çoğunluğunun yüzdeler değeri %0 ile %20 arasındadır (2010 yılı ortalaması: %18, ortancası: %12). 2010 yılında sadece bir SB dergisinin (NEW PERSPECT TURK) yüzdeler değeri %50’nin üstündedir. Bu süre içinde toplam 51 derginin %61’inin (31 dergi) yüzdeler değeri düşmüş, %39’unun (31 dergi) ise yükselmiştir.⁴³ Ama dergilerin 2015 yılı yüzdeler değeri ortalaması (%15) daha da düşmüştür (ortancası: %12). Bütün dergilerin yüzdeler değerlerinde beş yıl içinde meydana gelen değişim Ek 1’in ilgili sütununda verilmektedir.

Şekil 3. Dergilerin yüzdeler değeri (Kaynak: Journal Citation Reports)

Not: Dergi numaralarının hangi dergileri temsil ettiği Ek 1’de verilmektedir. Sanat ve İnsani Bilimler dergilerinin etki faktörleri olmadığı için yüzdeler değeri de hesaplanmamaktadır. 2010 ve 2015 yılları arasında dergilerin yüzdeler değerlerindeki değişimi daha iyi görebilmek için veriler 2010 yılı yüzdeler değerine göre sıralanmış ve şekilde y eksenini logaritmik olarak çizilmiştir. Yüzde 25’lik ve %5’lik değerler şekil üzerinde ayrıca gösterilmiştir. Karşılaştırma yapmayı kolaylaştırmak için hem 2010 hem de 2015 yıllarında yüzdeler değeri JCR’de listelenmeyen (yani 2010 yılından sonra dizinlenmeye başlanan ya da 2015 yılında artık dizinlenmeyen) dergiler şekilde gösterilmemiştir.

Yüzdeler değeri söz konusu dergilerin durumu hakkında etki faktörü ve çeyreklik değerlerden daha spesifik bilgiler sunmaktadır. Etki faktörlerindeki artış yüzdesinin aksine (%71), dergilerin yarısından çoğunun (%61) yüzdeler değeri düşmüştür. Dergilerin %77’sinin son çeyrekte (Q4) listelenen dergiler arasında yer aldığına daha önce değinilmişti.

⁴¹ TURK J AGRIC FOR dergisi Q3’ten Q2’ye, DIAGN INTERV RADIOL, TURK J ZOOL ve EGIT BILIM dergileri Q4’ten Q3’e yükselmiştir. REC NAT PROD ve NEW PERSPECT TURK dergileri Q2’den Q3’e, EKLEM HAST CERRAHISI, KAFKAS UNIV VET FAK, TEKST KONFEKSİYON, TURK J FIELD CROPS ve TURK J MATH dergileri ise Q3’ten Q4’e düşmüştür.

⁴² TÜBİTAK’ın dergi sınıflaması büyük ölçüde JCR dergi sıralamalarına dayanmaktadır. 2013 yılına gelene kadar Q3 ve Q4 dergileri C, Q2 dergileri B, Q1 dergileri ise A sınıfı dergi sayılmış ve destek miktarları buna göre belirlenmiştir (Tonta, 2017, s. 23, s. 110). Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen dergilere verilen destek miktarlarıyla ilgili daha kapsamlı bir değerlendirme için bkz. Tonta (2017, 7. Bölüm).

⁴³ 2010 ile 2015 yılları arasında yüzdeler değeri en çok artan ilk üç dergi J SPORT SCI MED (%27’den %46’ya), TURK J AGRIC FOR (%46’dan %65’e) ve DIAGN INTERV RADIOL (%11’den %27’ye); en çok düşen ilk üç dergi ise ACTA ORTHOP TRAUMATO (%31’den %3’e), BILIG (%25’ten %2’ye) ve NEW PERSPECT TURK (%51’den %33’e) dergileridir.

Yüzdelik değeri %25'in üzerinde olan dergilerin oranı 2010'da %16 (10 dergi), 2015'te ise %15'tir (dokuz dergi). Yüzdelik değeri %10'un altında olan dergi oranları çok daha yüksektir (2010'da 22 dergi: %36; 2015'te 26 dergi: %43). 2015'te yüzdelik değeri %5'in altında olan toplam 19 dergi (tüm dergilerin %31'i) vardır. Başka bir deyişle, 2015 yılında bu dergilerin %40'ından fazlası dünyada ilgili konularda yayımlanan bütün dergiler arasında etki faktörleri açısından son %10'luk dilimde, %31'i ise son %5'lik dilimde yer almaktadır. Hatta sadece 2015 yılında yüzdelik değerleri verilen dokuz dergi de eklendiğinde %5'lik dilimde yer alan dergilerin oranı %38'e yükselmektedir (toplam 60 derginin 23'ü).⁴⁴

2010 ile 2015 yılları arasında dergilerin yaklaşık %80'inin etki faktörü değerleri artmıştır. Yüzde 40'ının yüzdelik değerleri yükselmiş, hatta bazı dergilerin etki faktörü değerleri mutlak değer olarak iki ile 10 kat artmıştır (örneğin, UHOD-ULUSLAR HEMATOL dergisi). Ama dergilerin etki faktörleri artmasına karşın yayımlandıkları konulardaki dergiler arasındaki yüzdelik değerleri düşmüştür. Başka bir deyişle, birçok dergi sıralamalarda 2010 yılındaki yerlerini koruyamamış, WoS'a yeni eklenen diğer dergilerle rekabette geride kalmışlardır.

JCR sıralamalarında sadece dört derginin bir üst çeyreklik dilime geçebilmesi de bunun bir göstergesidir. Yukarıdaki verilerden anlaşıldığı kadarıyla Türkiye'de yayımlanan dergilerle ilgili temel sorun bu dergilerin etki faktörlerinin çok düşük olmasından kaynaklanmaktadır.

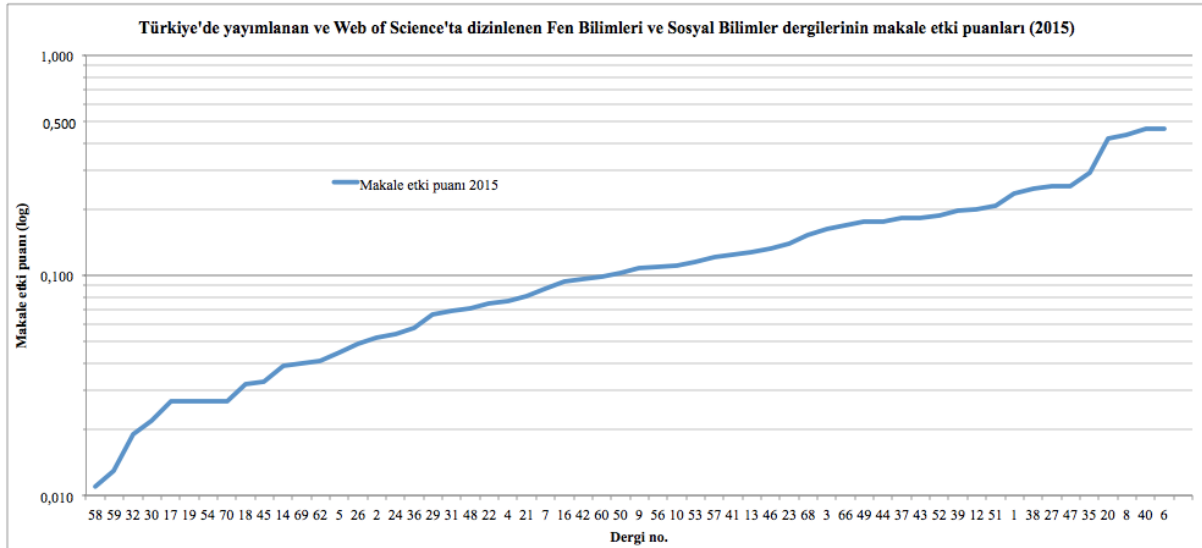
Dergilerin Makale Etki Puanları

Dergi etki faktöründe olduğu gibi, bir derginin makale etki puanı da o dergide yayımlanan makalelere yapılan atıf verilerine dayanır. Ancak etki faktöründen farklı olarak makale etki puanı hesaplanırken atıflar dergilerin etki faktörlerine göre ağırlıklandırılmaktadır. Başka bir deyişle, bir dergide yayımlanan makalelere yapılan atıflar yüksek atıf yapılan dergilerden geliyorsa derginin makale etki puanı da düşük atıf yapılan dergilerden atıf alan dergilerinkinden daha yüksek olmaktadır. Makale etki puanı JCR ağında yer alan bütün dergilerin atıf verileri dikkate alınarak hesaplandığı için daha durağan ve disiplinlerarası değerlendirmelerde kullanılmaya daha elverişlidir (Arendt, 2010). Etki faktörüne nazaran makale etki puanının yorumlanması da daha kolaydır. Hangi konuda olursa olsun makale etki puanı 1,000'in üzerinde olan dergiler dünya ortalamasının üzerinde olan dergiler anlamına gelmekte ve bu dergilerde yayımlanan makaleler genelde dünya ortalamasından daha yüksek sayıda atıf almaktadır.

Makale etki puanlarının hesaplanabilmesi için dergilerin beş yıllık etki faktörleri değerleri gerekmektedir. Türkiye'de yayımlanan dergilerin büyük çoğunluğu 2007'den itibaren WoS'ta dizinlenmeye başladığından 2010 yılında çok az derginin JCR'de makale etki puanı yayımlanmıştır.⁴⁵ Bu nedenle Ek 1 ve Şekil 4'te toplam 58 derginin 2015 yılı makale etki puanları verilmektedir.

⁴⁴ Dergilerin yarısının 2015 yılı yüzdelik değeri %12'nin altındadır (ortanca: %12, ortalama: %15) (bkz. Ek 1).

⁴⁵ Ek 1'de yer almayan bu 12 dergiye ait 2010 yılı makale etki puanları (dergi no. sırasına göre) şöyledir: ARCH RHEUMATOL: 0,007; J INT ADV OTOL: 0,019; J SPORT SCI MED: 0,217; MIKROBIYOL BUL: 0,069; REC NAT PROD: 0,136; TURK J AGRIC FOR: 0,215; TURK J CHEM: 0,181; TURK J EARTH SCI: 0,467; TURKISH J PED: 0,118; TURK J VET ANIM SC: 0,115; TURK PSIKIYATR DERG: 0,123; ve TURK PSIKOL DERG: 0,060. Bu dergilerden dokuzunun makale etki puanları 2015 yılında az da olsa yükselmiştir.

Şekil 4. Dergilerin makale etki puanları (Kaynak: Journal Citation Reports)

Not: Dergi numaralarının hangi dergileri temsil ettiği Ek 1’de verilmektedir. Sanat ve İnsani Bilimler dergilerinin etki faktörleri olmadığı için makale etki puanları da hesaplanmamaktadır. Dergilerin makale etki puanları küçükten büyüğe doğru sıralanmış ve şekilde y eksenini logaritmik olarak çizilmiştir. Verileri daha anlaşılır hale getirmek dışında makale etki puanının logaritmasının alınmasının başka bir anlamı yoktur. Makale etki puanı 0,500 değeri y eksenini üzerinde ayrıca gösterilmiştir.

Makale etki puanı en yüksek olan ilk üç dergi ATMOS POLLUT RES (0,467), TURK J EARTH SCI (0,464) ve DIAGN INTERV RADIOL (0,436) dergileridir. Bütün dergilerin makale etki puanı ortalaması 0,133, ortancası 0,106’dır. Tıpkı etki faktörü değerlerinde olduğu gibi FB dergilerinin ortalama makale etki puanı (0,143) SB dergilerinininkinden daha yüksektir (0,069). Fakat Şekil 4’ten de kolayca izlenebileceği gibi, bütün dergilerin makale etki puanları 0,500’ün altındadır. Başka bir deyişle, Türkiye’de yayınlanan dergilerin tamamının makale etki puanları dünya ortalamasının yarısından daha düşüktür. Hatta dergilerin yaklaşık yarısının (28 dergi) makale etki puanları dünya ortalamasının onda biri (0,100) kadardır.

Dergilerin h Dizini Değerleri

Son olarak Ek 1’de Türkiye’de yayınlanan ve WoS’ta dizinlenen dergilerin h dizini değerleri verilmektedir. Tıpkı etki faktöründe olduğu gibi h dizini katsayısı değişik alanlardaki literatür kullanımını ve araştırmacıların farklı atıf yapma uygulamalarını ve dergilerin kaç yıldır yayımlandıklarını dikkate almayan bir ölçüttür. Bu bakımdan dergilerle ilgili h dizini karşılaştırmalarının ya aynı alanlarda yapılması ya da farklı atıf yapma uygulamalarını dikkate alarak normalize edilmesi gerekir. Fakat gene de dergi h dizini, tıpkı etki faktörü ve diğer ölçevlerde olduğu gibi, Türkiye’de yayınlanan ve WoS’ta dizinlenen dergilerde yayımlanan makalelere diğer makalelerden ne kadar sıklıkla atıf yapıldığı hakkında genel bir fikir verebilir.

2006-2015 yılları arasında WoS’ta dizinlenen 79 derginin h dizini katsayıları toplamı 802, ortalaması 10, ortancası 9’dur. Bu değerler FB dergileri için sırasıyla 660, 12, 11; SB dergileri için 110, 8, 7; SİB dergileri için ise 32, 4 ve 4’tür. Dergi h dizini katsayısı en yüksek olan dergiler Fen Bilimlerinde J SPORT SCI MED (34), TURK J CHEM (26), TURK J EARTH SCI (26) ve DIAGN INTERV RADIOL (25) dergileri; Sosyal Bilimlerde TURK PSIKIYATR DERG (19), artık WoS’ta dizinlenmeyen TURK ONLINE J EDUC T (18) ve EGIT BILIM (11) dergileri; Sanat ve İnsani Bilimlerde ise METU J FACULTY ARCHIT (7), ADALYA (5), TUBA AR (5) ve MILLI FOLKLOR (4) ve OLBA (4) dergileridir.

Dergiler için h dizini katsayılarının anlamı örneklerle daha iyi açıklanabilir. Örneğin, 2006-2015 yılları arasında J SPORT SCI MED dergisinde yayımlanan 937 makale WoS’ta

listelenmiştir. Bu makalelerden 34'üne en az 34'er kere atıf yapılmıştır. Geri kalan 903 makaleye ise 34 veya daha az sayıda atıf yapılmıştır. Gerek bütün dergiler için en yüksek h dizini katsayısı (34) gerekse bütün dergilerin h dizini katsayısı ortalaması (10) ve ortancası (9) bu dergilerde yayımlanan makalelere ne kadar sıklıkla atıf yapıldığı hakkında da bir fikir vermektedir. Bu dergilerde yayımlanan ve en çok atıf alan ilk üç makaleye sırasıyla 172, 104 ve 93 kez atıf yapılmıştır. Ama yaklaşık 39 bin makaleden sadece 34'üne 34 veya daha fazla sayıda atıf yapılmıştır. Bir makaleye ortalama 10 atıf yapılmaktadır. Toplam 79 derginin yarısında yayımlanan ve bütün makalelerin %39'unu oluşturan yaklaşık 15 bin makaleye dokuz veya daha az sayıda atıf yapılmıştır.⁴⁶ Dergilerin yaklaşık dörtte birinin h dizini değerleri beş veya beşten daha düşüktür.

Daha önce yapılan bir çalışmada (Asan, 2013, s. 61-62) Türkiye'de yayımlanan ve WoS'ta dizinlenen dergilerin atıf sayıları ve h dizini değerleri Kasım 2013 tarihi itibarıyla verilmiştir. Aradan geçen dört yıllık sürede dergilerin h dizini değerlerindeki artışı gözden geçirmek yararlı olabilir.⁴⁷ Bu süre içinde dergilerde yayımlanan makalelere yapılan atıf sayısı 37 binden yaklaşık 97 bine yükselmiştir (2,6 katlık artış). Dergilerin h dizini toplamı, ortalaması ve ortancası ise yaklaşık %60 artmıştır.⁴⁸ J SPORT SCI MED dergisi en çok atıf yapılan (8339) ve h dizini katsayısı en yüksek (34) dergi haline gelmiştir.⁴⁹

Birbirinden biraz farklı ölçümler olsa da Türkiye'de yayımlanan dergilerin h dizini değerlerinin yanı sıra Türkiye adresli yayınların h dizininden söz etmekte de yarar vardır. Türkiye adresli yayınların h dizini kabaca h sayıda yayının her birine en az h sayısı kadar (veya daha fazla) atıf yapılması olarak tanımlanabilir. Türkiye adresli yayınların h dizini WoS'ta dizinlenen bütün dergilerde yayımlanmış Türkiye adresli yayınları kapsar. 1990-2000 yıllarını kapsayan bir çalışmada Türkiye adresli yaklaşık 37 bin yayının h dizini değerlerinin 37'den 54'e yükseldiği bulunmuştur (Al, 2008b, s. 272-273). Ancak bu yıllara ait Türkiye adresli yayınların ortalama h dizini değeri (47) aynı yıllara ait aralarında Macaristan, Yunanistan ve Portekiz'in de bulunduğu rastgele seçilen 10 ülkenin yayınlarının ortalama h dizini değerlerinden daha düşüktür (Al, 2008b, s. 276).

Tartışma ve Yorum

Yukarıda sunulan bulgular Türkiye'de yayımlanan ve WoS'ta dizinlenen dergilerin etki faktörü, yüzdellik ve çeyreklik sırası, makale etki puanı ve h dizini gibi değerlerinin dünya ortalamalarına

⁴⁶ Dergi h dizini katsayısı ortancaya eşit ya da daha düşük olan dergilerde yayımlanan toplam makale sayısı Ek 1'deki verilere dayanmaktadır.

⁴⁷ Asan'ın (2013, s. 61-62) çalışmasındaki h dizini değerleri Ek 1'de verilmemiştir. Bu değerler dergilerin WoS'a kabul edildiği tarihten Kasım 2013 tarihine kadar yayımladıkları makale ve makale dışı (örneğin, kitap eleştirisi, editöre mektup) bütün yayınlara, bu çalışmada Ek 1'de verilen h dizini değerleri ise aynı dergilerin 2006-2015 yılları arasında yayımladıkları sadece makalelere dayanarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla değerleri bire bir karşılaştırmak pek uygun olmayabilir. Fakat 2006 yılı öncesinde çok az dergi WoS'ta dizinlendiğinden ve makale dışı yayınlara nadiren atıf yapıldığından, h dizini değerlerini hesaplamak için kullanılan yayınların büyük ölçüde örtüştüğü ve böyle bir karşılaştırmanın çok da yanıltıcı olmayacağı söylenebilir. Bu bakımdan veriler daha çok toplam atıf sayısındaki artış ile dergilerin h dizini değerleri toplamı, ortalaması ve ortancasına dayalı olarak karşılaştırılmıştır. Asan'ın listesinde yer almayan dört dergi (J CLIN RES PEDIATR E, ROMATIZMA-RHEUMATISM, OSMANLI ARASTIRMALARI ve TURK HISTORICAL REV) ile bu çalışmada yer almayan bir dergi (HACET BUL SOC SCI HUM) ve WoS'tan çıkarılan ENERGY EDUC SCI TECH dergisine ait h dizini değerleri karşılaştırmalarda kullanılmamıştır.

⁴⁸ 2013 yılı atıf sayısına (37.161) bu dergilerde 2006 yılından önce yayımlanan makalelere yapılan atıf sayısı da dâhildir. Dolayısıyla artış oranı aslında 2,6 kattan biraz daha yüksek olsa gerektir. Dergilerin h dizini toplamı 471'den 777'ye, ortalaması 6'dan 10'a, ortanca ise 5'ten 9'a yükselmiştir. Sanat ve İnsani Bilimler dergileri için bu değerler biraz daha düşüktür.

⁴⁹ 2013 yılına kadar ise en çok atıf yapılan (6902) ve h dizini değeri en yüksek dergi TURK J CHEM dergisidir (25). Aradan geçen süre içinde J SPORT SCI MED dergisinde yayımlanan makalelere yapılan atıf sayısı yaklaşık 2,5 kat artmıştır (yaklaşık beş bin yeni atıf).

göre oldukça mütevazı kaldığını göstermektedir. Dergilerin büyük bir kısmının 2010 ile 2015 yılları arasında etki faktörleri nispeten artmış olmasına karşın, bu dergiler ilgili konularda yayımlanan dünyadaki dergiler arasında etki faktörü açısından en son sıralarda yer almaktadır. Bunun temel nedeni aynı dönem içinde Thomson Reuters’ın bölgesel genişleme politikasının da etkisiyle dünyadaki diğer dergilerin de etki faktörlerinin artmasıdır. Fakat Türkiye, bölgesel genişleme sürecinde WoS’ta en çok yeni dergisi dizinlenmeye başlanan ülkeler arasında da etki faktörü 1,000’in üzerinde olan dergilerin dizinlenen bütün dergilere oranı açısından son sıralarda yer almaktadır.

Dergilerin makale etki puanları dünya ortalamasının çok altındadır. WoS’ta dergi başına ortalama 200’ün üzerinde makale dizinlenmesine karşın, dergilerin yarısının *h* dizini dokuzun, dörtte birinin ise beşin altındadır. Türkiye’de yayımlanan dergilerin etki faktörleri Türkiye adresli makalelerin yayımlandığı diğer dergilerinkinden, bu dergilerde yayımlanan makalelerin *h* dizini değerleri de Türkiye adresli bütün makalelerin *h* dizini değerlerinden daha düşüktür.

Bu değerlerin düşük olmasının kanımızca önemli nedenlerinden birisi bu dergilerde yayımlanan makalelerin hatırı sayılır bir kısmının Türkçe yayımlanıyor olmasıdır. Bu makalelerde bölgesel ve yerel konular yetkinlikle işlenmiş olsa bile yayın dili Türkçe olan makalelere uluslararası literatürde sıklıkla atıf yapılmasını beklemek pek gerçekçi değildir.

Türkiye’de yayımlanan dergilerde yer alan makalelerin Türkiye adresli makaleler içindeki payının giderek artması (%17) Türkiye adresli bütün makalelere ilişkin bazı değerleri de muhtemelen aşağı çekmektedir. Örneğin, Scopus veri tabanındaki yayımlara ve atıflara (2010-2014) dayanan bir araştırmada Türkiye adresli bilimsel yayınların %1’inden azının en fazla atıf yapılan üst %10’luk dilimde yer aldığı ortaya çıkmıştır. Daha önce de belirtildiği gibi, atıfların önemli bir kısmı (%17) Türkiye adresli diğer yayınlardan gelmektedir (Kamalski ve diğerleri, 2017, s. 298-301).

Kaldı ki genelde toplam atıf sayısına⁵⁰ dayanan dergi etki faktörü ve makale etki puanıyla ilgili bulguların dergi kendine atıf oranları, hiç atıf yapılmayan makale sayıları ve oranlarıyla birlikte yorumlanması gerekmektedir. Bu dergilerde 2006-2015 yılları arasında yayımlanan bütün makalelerin yaklaşık %40’ına hiç atıf yapılmamıştır. Bu oran WoS’ta dizinlenen ve hiç atıf yapılmayan Türkiye adresli yayınların oranından (%30,5) daha yüksektir (Al ve diğerleri, 2012, s. 38). Toplam atıfların %11’i ise kendine atıflardan oluşmaktadır.

Öte yandan etki faktörü ve *h* dizini gibi dergilere ilişkin değerlerin dikkatli yorumlanmasında yarar vardır. Çünkü dergilere ait “kalite” değerlendirmesi çoğu kez birkaç atıfın büyük fark yarattığı ve oldukça tartışılabilir bir varsayıma dayanmaktadır (Pajić, 2015, s. 990). Bu nokta Türkiye’de yayımlanan ve atıf sayısı ve etki faktörü nispeten düşük olan dergiler için daha da önemlidir.

Bu çalışmanın amacı dergi kendine atıf oranlarını ya da dergilerde yayımlanan makalelere yapılan atıfların hangi dergilerden geldiğini araştırmak değildir (ki bu ayrı bir araştırma konusudur). Ama, daha önce yapılan bir çalışmadan örnek vermek gerekirse, TURK KULTURU VE HACI BEKTAS VELI ARASTIRMA DERGISI’nde yayımlanan makalelerin %94’üne hiç atıf yapılmamıştır. Bu dergideki bütün makalelere yapılan atıf sayısı sadece 26’dır. Derginin *h* dizini 2’dir (bir makaleye üç, bir diğerine ise iki kez atıf yapılmıştır). Kendine atıflar çıkarıldığında toplam atıf sayısı 17’ye, derginin *h* dizini de 1’e düşmektedir. Daha da önemlisi, bu dergiye yapılan tüm atıflar Türkiye adresli makalelerden gelmektedir (Tonta, 2017, s. 115). Bu dergi artık WoS’ta dizinlenmemektedir.

⁵⁰ Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen 79 dergideki tüm makalelere 2006-2015 yılları arasında 100 bine yakın atıf yapıldığına daha önce değinilmişti. Bir fikir vermesi açısından sadece NATURE dergisinde yayımlanan makalelere yapılan toplam atıf sayısının 670 binden fazla olduğunu kaydetmekte yarar vardır.

Bu örnekte olduğu gibi, Türkiye’de yayımlanan dergilerde çıkan makalelere yapılan yerel atıflar, İspanya’dakine benzer bir biçimde (Purnell ve Quevedo-Blasco, 2013) Türkiye’de de “küresel düzeyde fark edilmeyen bölgesel bir atıf ağının” varlığının kanıtı olarak gösterilebilir. Fakat bunun biraz iyimser bir bakış açısı olduğunu teslim etmek gerekmektedir.⁵¹ İspanyolca yayımlanan makalelere hem İspanya’da hem de İspanyolca konuşulan diğer ülkelerde yayımlanan dergilerden bir miktar atıf yapıyor olabilir. Ama Türkçe yayımlanan makalelere diğer ülkelerde yayımlanan dergilerde çıkan makalelerden atıf yapılma olasılığı nispeten daha düşük olmalıdır. Buna karşılık ulusal veri tabanlarında da dizinlenen bu dergilerin Türkçe dergilerden epeyce atıf almaları beklenir. Bu nedenle ulusal dergiler arasında muhtemelen WoS’ta dizinlenen dergiler arasında var olan atıf ağından (bkz. Şekil 2) daha yoğun bir yerel atıf ağı oluşmuştur. Ulusal dergiler arasındaki grup içi atıfların toplam atıflara oranının Scopus çalışmasında (Kamalski ve diğerleri, 2017, s. 298-301) rapor edilen Türkiye adresli makaleler arasındaki orandan (%17) çok daha yüksek çıkması da şaşırtıcı olmaz.

Fakat gerek Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen gerekse TÜBİTAK ULAKBİM’in ulusal veri tabanlarında dizinlenen dergilerin grup içi (ulusal) ve uluslararası dergilerde yayımlanan makalelerden aldıkları atıfların ve bu atıfların oluşturduğu ağın özelliklerinin (yoğunluk ve merkezilik değerleri gibi) araştırılması gerekmektedir. Yerel atıfların “küresel düzeyde fark edilmeyen bölgesel bir ağ” oluşturup oluşturmadığı ve bu ağın oluşmasında dergi kendine atıflarının etkisi ancak böyle bir araştırma sonucunda ortaya çıkabilir. Bu tür araştırmaların sonuçlarından ULAKBİM’in ulusal atıf dizini (TR Dizin) geliştirme çalışmalarında da yararlanılabileceği kanısındayız.

Bu araştırmadaki bazı bulguların kanımızca daha geniş bir bakış açısıyla ele alınması ve yorumlanması gerekmektedir. Thomson Reuters Şirketinin bölgesel genişleme politikasının gerçek etkilerini gösteren ve ampirik verilere dayanan araştırmaların henüz yayımlanmadığı yukarıda belirtilmişti. Ama dizinli dergilerde yapılan yayın sayısı, dergilerin etki faktörleri, makale etki puanları ve dergi sıralamalarının performans dayalı fon sağlama ve yayın destekleme programlarında kullanılmasının yol açtığı istenmeyen “yan etkiler”le ilgili zengin bir literatür mevcuttur.⁵² Bazı yan etkilerin ise giderek “yıkıcı” etkilere dönüştüğü anlaşılmaktadır. Yıkıcı etkiler nedeniyle oluşan kalitesiz “yayın enflasyonu” bu tür programların uzun dönem getirisini azaltmaktadır (Cave, Hanney, Henkel ve Kogan, 1997’den aktaran: Geuna ve Martin, 2003, s. 283).

Diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de yıllardır izlenen ve çoğunlukla “skor” a dayanan akademik yükseltme ve yayın destekleme politikalarının yan etkileri, Thomson Reuters örneğinde olduğu gibi, sadece bazı dergilerin yüksek kendine atıf oranları nedeniyle WoS’tan çıkarılmasıyla sınırlı kalmamıştır. Akademiyada çok daha ciddi bazı etik sorunların olduğu ortaya çıkmıştır (Balcı, 2014). Akademik yükseltme ölçütlerini tutturmak ve yayın sayısını artırmak isteyen bazı araştırmacıların “zaman içerisinde kaliteden ödün vererek yayın yapma eğilimi” içine girdikleri (Yurtsever, Gülgöz, Yedekçioğlu ve Tonta, 2002, s. 74); WoS’ta dizinlenen etki değeri düşük dergileri “kolay hedef” olarak seçmeye (Önder ve Erdil, 2017, s. 67) ve bu tür dergilerde yayın yapmaya başladıkları (Yurtsever, Gülgöz, Yedekçioğlu ve Tonta, 2001, s. 24) ve “makul” ücretlerle makale yayımlayan ve bilimsel tutarlılık problemi olan dergilerin en büyük “müşteri” grubu haline geldikleri gözlenmiştir (Balcı, 2011, s. 9; Tonta, 2017, s. 80). Anlaşılan bazı temel akademik değerler aşınmaktadır. Türkiye’de daha “güzel

⁵¹ Bu iyimserlik belki de kısmen İspanyolca dergilerle ilgili makalenin ilk yazarının atıf dizinlerini yayınlayan Thomson Reuters Şirketinin bir çalışanı olmasından kaynaklanmış olabilir.

⁵² Performansa dayalı araştırma değerlendirme ve fon sağlama programlarının etkileriyle ilgili çeşitli ülkelerden örnekler için bkz. Tonta (2017, s. 27-30). Bibliyometrik ölçüvlerin akademik yükseltme ve yayın değerlendirmede kullanılmasının yarattığı bazı sorunlar ve Türkiye’den örnekler için bkz. Tonta (2014a, 2014b, 2015). TÜBİTAK UBYT Programının genel bir değerlendirmesi için bkz. Tonta (2017, s. 126-132).

cümlelerle” yazılmış metinlerin ödünç alınmasını artık intihal olarak görmeme aşamasına gelinmiştir (Yılmaz, 2007).

Türkiye adresli uluslararası yayın sayısındaki artışla bu yayınların kalitesi arasındaki artışın birbirine paralel olmadığı yıllardır bilinmektedir (örneğin, bkz. Yurtsever ve diğerleri, 2001, 2002; Çetinsaya, 2014, s. 184). TÜBİTAK UBYT Programı çerçevesinde destek verilen makalelerin yayımlandığı dergiler temel olarak alındığında Türkiye adresli makalelerin önemli bir kısmı etki değeri düşük yabancı dergilerde yayımlanmaktadır (Tonta, 2017). Buna rağmen 2015 yılında Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği (2015) yürürlüğe girmiş ve 2016’dan itibaren ulusal ölçekte uygulanmaya başlanmıştır. Böylece bu araştırmanın temel konusu olan ve WoS’ta dizinlenen Türkiye adresli bütün makalelerin %17’sinin yayımlandığı “yerelde uluslararası ama küreselde ulusal” (Pajić ve Jevremov 2014) özellikler sergileyen dergilerimiz ve bu dergilerde makalesi çıkan araştırmacılar bir kez daha ödüllendirilmektedirler.

Türkiye’de akademik dergilerde yayımlanan makalelerin kalitesi de henüz kapsamlı bir biçimde incelenmemiştir. Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen dergiler aynı zamanda TÜBİTAK ULAKBİM ulusal veri tabanlarında da dizinlenmektedir (bütün dergilerin yaklaşık %12’si). Belirli ölçütleri sağlayan ve ULAKBİM ulusal veri tabanlarında dizinlenen dergilerde yayımlanan makaleler 2016 yılından itibaren doçentlik başvurularında “ulusal makale” olarak değerlendirilmeye başlanmıştır (TÜBİTAK, 2015, s. 12). Hem WoS’ta hem de ulusal veri tabanlarında dizinlenen dergilerde yayımlanan makaleler doçentlik başvurularında ulusal makale yerine muhtemelen “yerelde uluslararası” makale olarak işlem görmekte ve bu makalelere daha yüksek puanlar verilmektedir.

Mevcut akademik atama ve yükseltme ve yayın destekleme politikalarının Türkiye’deki üniversiteler ve araştırmacılar üzerindeki uzun dönemli olumlu ve olumsuz etkileri de bildiğimiz kadarıyla henüz kapsamlı bir biçimde araştırılmamıştır. Oysaki mikro ve makro ölçekte geliştirilecek bütün politikaların araştırma değerlendirme ve araştırma ölçevleri konusunda uluslararası bildirgelerde belirtilen temel ilkelere uyması ve yerel ampirik verilere dayandırılması gerekir. Bu bildirgelerde etki faktörü gibi dergi bazlı ölçevlerin tek tek makalelerin ve atama, yükseltme ve fon sağlama kararlarında araştırmacıların bireysel kalitesini ölçmek için tek başına kullanılmaması gerektiği vurgulanmaktadır.⁵³ “Duygusal” davranılarak ve yeterli araştırma yapılmadan geliştirilecek araştırma değerlendirme politikalarının uzun dönemde akademiya üzerinde “yıkıcı etkileri” olabileceği gözden uzak tutulmamalıdır.

Sonuç

Bu çalışmada sunulan bulgular Thomson Reuters’ın bölgesel genişleme politikası sonucu Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen dergilerin 2010 ve 2015 yılları arasında etki faktörlerinin nispeten arttığını ama bu artışın beklentileri karşılamaktan uzak kaldığını göstermektedir. Başka bir deyişle, etki faktörü bir “kalite” göstergesi olarak kabul edilecek olursa, bu dergilerin kalitesi zamanla artmamıştır. Dergilerin etki faktörleri değerlerindeki yükselme oranı diğer ülkelerin dergilerinin yükselme oranlarının oldukça gerisinde kalmıştır.

Bu bulgular Türkiye’de yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen bazı dergilerin de “yerelde uluslararası ama küreselde ulusal” dergiler olarak nitelendirilebileceğini göstermektedir. Bu dergilerde yayımlanan makaleler akademik atama ve yükseltmelerde uluslararası yayın sayılmakta ama bu makalelerin çoğuna uluslararası literatürde pek atıf yapılmamaktadır. Yapılan atıflar önemli ölçüde gene yerel dergilerde yayımlanan makalelerden gelmektedir.

Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Sanat ve İnsani Bilimler arasındaki farklı yayın ve atıf yapma örüntülerini dikkate almadan bir genelleme yapmak gerekirse, Türkiye’de de bu tür dergilerde yayımlanan makaleler daha çok diğer dergilerdeki makaleler için “atıf bağışçısı” işlevi

⁵³ Bildirgeler için bkz. San Francisco (2012) ve Hicks, Wouters, Waltman, de Rijcke ve Rafols (2015).

görmektedir. Ama, daha da önemlisi, yerel dergilerde yayımlanan makaleler ve bu makalelere yapılan atıflar, İspanya'daki örnekte de görüldüğü gibi, JCR'deki diğer dergilerde yayımlanan makalelerden ve bu makalelere yapılan atıflardan ayrı, muhtemelen daha küçük bir ağ, deyim yerindeyse bir "küçük havuz" oluşturmaktadır. Bu küçük havuzda yer alan yayınlar ve atıflar YÖK'ün ve üniversitelerin performans ölçme ve araştırma değerlendirme için koydukları yerel ölçütleri karşılamak için büyük ölçüde yeterli olmaktadır. Ama uluslararası literatürde küçük havuzdaki bu yayınlara pek itibar edilmemektedir. Söz konusu yayınların bilimsel ve insani gelişme ve ekonomik kalkınmaya katkısı dikkate alınması gereken önemli bir konudur.

Yakın gelecekte ulusal düzeyde sağlam bir araştırma değerlendirme ve performansa dayalı fon sağlama politikasının geliştirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda Türkiye'de yayımlanan dergiler ile ulusal ve uluslararası dergilerde yayımlanan Türkiye adresli makalelerin kalitesi de incelenmeli ve kaliteyi artırmak için yapılması gerekenler saptanmalıdır. Kanımızca YÖK, TÜBİTAK ve üniversitelerin öncelikli görevlerinden birisi de budur.

Teşekkür

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde önemli rol oynayan TÜBİTAK ULAKBİM Müdürü **Mehmet Mirat Satoğlu**'ya ve metnin önceki sürümlerini dikkatle okuyarak çeşitli önerilerde bulunan Doç. Dr. **Umut Al**, Doç. Dr. **Tolga Yuret** ve Araş. Gör. **Müge Akbulut**'a teşekkür ederim.

Kaynakça

- Ak, M.Z. ve Gülmez, A. (2006). Türkiye'nin uluslararası yayın performansının analizi. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 22-49. Erişim adresi: http://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/mehmet_zeki_ak_ve_ahmet_gulmez_yayin_performansi.pdf
- Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği. (2015, 18 Aralık). *Resmî Gazete*. Erişim adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/12/20151218-4.pdf>
- Al, U. (2008a). Türkiye'nin bilimsel yayın politikası: Atıf dizinlerine dayalı bibliyometrik bir yaklaşım. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara. Erişim adresi: <http://www.bby.hacettepe.edu.tr/yayinlar/dosyalar/133.pdf>
- Al, U. (2008b). Bilimsel yayınların değerlendirilmesi: h-endeksi ve Türkiye'nin performansı. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 263-285. Erişim adresi: <http://eprints.rclis.org/12544/1/UmutAl.pdf>
- Al, U. (2012a). *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 2008-2010. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 61, 273-286. Erişim adresi: <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~umutal/publications/tkhhbv.pdf>
- Al, U. (2012b). Avrupa Birliği ülkeleri ve Türkiye'nin yayın ve atıf performansı. *bilig*, 62, 1-20. Erişim adresi: <http://bilig.yesevi.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/1208-published.pdf>
- Al, U. ve Soydal, İ. (2011). Atıf dizinlerindeki Türkiye adresli dergiler üzerine bir değerlendirme. *Bilgi Dünyası*, 12(1), 13-29. Erişim adresi: <http://bd.org.tr/index.php/bd/article/view/7/3>
- Al, U. ve Soydal, İ. (2012). Dergi kendine atfının etkisi: *Energy Education Science and Technology* örneği. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(4), 699-714. Erişim adresi: <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~umutal/publications/tk-ua-is-2012.pdf>
- Al, U. ve Soydal, İ. (2014). Akademik atıf dizinleri ile savaşı. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 31(1): 23-42. Erişim adresi: http://www.edebiyatdergisi.hacettepe.edu.tr/index.php/EFD/article/view/874/pdf_65
- Al, U., Sezen, U. ve Soydal, İ. (2012). *Türkiye'nin bilimsel yayınlarının sosyal ağ analizi yöntemiyle değerlendirilmesi*. (TÜBİTAK Sosyal Bilimler Araştırma Grubu - Proje No: SOBAG 110K044). Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. Ankara. Erişim adresi: <http://www.bby.hacettepe.edu.tr/bilgibelge/file/SOBAG-110K044.pdf>

- Al, U., Şahiner, M. ve Tonta, Y. (2006). Arts and Humanities literature: Bibliometric characteristics of contributions by Turkish authors. *Journal of the American Society for Information Science & Technology*, 57(8), 1011-1022. Doi: 10.1002/asi.20366
- Arendt, J. (2010). Are article influence scores comparable across scientific fields? *Issues in Science and Technology Librarianship*, 60. Erişim adresi: <http://www.istl.org/10-winter/refereed2.html>
- Asan, A. (2011). Web of Science kapsamındaki Türk dergilerinin 2010 yılı etki faktörü (impact factor) ve diğer verilerin analizi. Yılmaz, O. (Yay. Haz.) *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık 2011* içinde (s. 83-91). Ankara: TÜBİTAK ULAKBİM. Erişim adresi: <http://uvt.ulakbim.gov.tr/tip/sempozyum9/tumkitap.pdf>
- Asan, A. (2013). Türk dergilerinin Web of Science’taki yeri, impakt faktör (etki faktörü) ve H indeks. Yılmaz, O. (Yay. Haz.) *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık 2013: Bilimsel Yayıncılığın Ekonomik Boyutu* içinde (s. 53-74). Ankara: TÜBİTAK ULAKBİM. Erişim Adresi: <http://uvt.ulakbim.gov.tr/tip/sempozyum11/Sayfa-53-74.pdf>
- Bakkalbasi, N., Bauer, K., Glover, J. ve Wang, L. (2006). Three options for citation tracking: Google Scholar, Scopus and Web of Science. *Biomedical Digital Libraries*, 3(7). Erişim adresi: <http://www.bio-diglib.com/content/3/1/7>
- Balcı, M. (2011). Yüksek sayıda makalenin sırrı. *Matematik Dünyası*, 4, 9-13. Erişim adresi: http://www.matematikdunyasi.org/arsiv/PDF/11_04_9_13_makale.pdf
- Balcı, M. (2014, 4 Mart). Türkiye adresli bilimsel yayınlar ve etik (video). Erişim adresi: http://www.youtube.com/watch?v=r_drE2iVKXw&feature=youtu.be
- Cave, M., Hanney, S., Henkel, M. ve Kogan, M. (1997). *The use of performance indicators in higher education*. London: Jessica Kingsley Publishers
- Clarivate Analytics. (2017, Haziran). Title suppressions from Journal Citation Reports. Erişim adresi: <http://wokinfo.com/media/pdf/jcr-suppression.pdf>
- Çetinsaya, G. (2014). *Büyüme, kalite, uluslararasılaşma: Türkiye yükseköğretimi için bir yol haritası*. (2. Baskı). Ankara: Yükseköğretim Kurulu. Erişim adresi: <http://www.yok.gov.tr/documents/10279/2922270/B%C3%BCy%C3%BCme+Kalite+Uluslararası%C4%B1la%C5%9Fma+cetinsaya-19x27-12,5forma.pdf/e5681887-1560-4fc3-9bab-0402e7f3ec2b>
- Davis, P. (2017a, 30 Mayıs). How much citation manipulation is acceptable? *The Scholarly Kitchen*. Erişim adresi: <https://scholarlykitchen.sspnet.org/2017/05/30/how-much-citation-manipulation-is-acceptable/>
- Davis, P. (2017b, 5 Haziran). Reverse engineering JCR’s self-citation and citation stacking thresholds. *The Scholarly Kitchen*. Erişim adresi: <https://scholarlykitchen.sspnet.org/2017/06/05/reverse-engineering-jcrs-self-citation-citation-stacking-thresholds/>
- Geuna, A. ve Martin, B.R. (2003). University research evaluation and funding: An international comparison. *Minerva*, 41(4), 277-304. Doi: 10.1023/B:MINE.0000005155.70870.bd. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/226632670_University_Research_Evaluation_and_Funding_An_International_Comparison
- Hicks, D., Wouters, P., Waltman, L., de Rijcke, S. ve Rafols, I. (2015, 23 Nisan). The Leiden Manifesto for research metrics. *Nature*, 520, 429-431. Erişim adresi: <http://go.nature.com/2vB3D3d>
- Hirsch, J.E. (2005). An index to quantify an individual’s scientific research output. *PNAS*, 102(46), 16569-16572. Erişim adresi: <http://www.pnas.org/content/102/46/16569.full.pdf>
- İlhan, M. (1999, 24 Nisan). Bilimsel yayında Türkiye yükselmeyi sürdürüyor. *Cumhuriyet Bilim Teknik*, 631, 2.
- Jump, P. (2012, 9 Ağustos). Research Intelligence - Citing to win as journals 'game' system. *Times Higher Education*. Erişim adresi: <https://www.timeshighereducation.com/news/research/research-intelligence-citing-to-win-as-journals-game-system/420794.article>

- Kamalski, J., Huggett, S., Kalinaki, E., Lan, G., Lau, G., Pan, L. ve Scheerooren, S. (2017). *World of research 2015: Revealing patterns and archetypes in scientific research*. Elsevier Analytic Services. Erişim adresi: <http://www.doc88.com/p-2032803429898.html>
- Önder, Ç. ve Erdil, S.E. (2017). Opportunities and opportunism: Publication outlet selection under pressure to increase research productivity. *Research Evaluation*, 26(2), 66-77. Doi: 10.1093/reseval/rvx006
- Pajić, D. (2014). Globalization of the social sciences in Eastern Europe: Genuine breakthrough or a slippery slope of the research evaluation practice? *Scientometrics*, 102(3), 2131-2150. Doi: <http://doi.org/10.1007/s11192-014-1510-5>
- Pajić, D. (2015). On the stability of citation-based journal rankings. *Journal of Informetrics*, 9, 990-1006. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.joi.2015.08.005>
- Pajić, D. ve Jevremov, T. (2014). Globally national-locally international: Bibliometric analysis of a SEE psychology journal. *Psihologija*, 47(2), 263-277. Doi: <http://doi.org/10.2298/PSI1402263P>
- Purnell, P.J. ve Quevedo-Blasco, R. (2013). Benefits to the Spanish research community of regional content expansion in Web of Science. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 13(2), 147-154. Erişim adresi: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1697260013700188>.
- San Francisco Declaration on Research Assessment: Putting science into the assessment of research. (2012, 16 Aralık). Erişim adresi: <http://am.ascb.org/files/SFDeclarationFINAL.pdf>
- Scopus Content Coverage Guide. (2016, Ocak). Erişim adresi: https://www.elsevier.com/__data/assets/pdf_file/0007/69451/scopus_content_coverage_guide.pdf
- TÜBİTAK Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi. (2015). 2015 faaliyet raporu. Erişim adresi: http://ulakbim.tubitak.gov.tr/sites/images/Ulakbim/ulakbim_2015_faaliyet_raporu.pdf
- Teodorescu, D. ve Andrei, T. (2014). An examination of "citation circles" for social sciences journals in Eastern European countries. *Scientometrics*, 99(2), 209-231. Doi: 10.1007/s11192-013-1210-6.
- Testa, J. (2011, Haziran). The globalization of Web of Science: 2005-2010. Y.y.: Thomson Reuters. Erişim adresi: <http://wokinfo.com/media/pdf/globalwos-essay>
- Testa, J. (2016). A view from Web of Science: Journals, articles, impact. *Information Services & Use*, 36(1-2), 99-104. Doi: 10.3233/ISU-160801
- Tonta, Y. (2014a). Use and misuse of bibliometric measures for assessment of academic performance, tenure and publication support. *Metrics 2014: Workshop on Informetric and Scientometric Research (SIG/MET). 77th Annual Meeting of the Association for Information Science and Technology, October 31-November 5, 2014, Seattle, WA*. Erişim adresi: <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/yayinlar/tonta-asist2014-seattle-sig-met-misuse-of-bibliometric-indicators.pdf>
- Tonta, Y. (2014b). Akademik performans, öğretim üyeliğine yükseltme ve yayın destekleme ölçütleriyle ilgili bir değerlendirme. (Yayımlanmamış çalışma, 3 Temmuz 2014). Erişim adresi: <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/yayinlar/tonta-yukseltme-kriterleri-hakkinda-degerlendirme-11-Temmuz-2014.pdf>
- Tonta, Y. (2015). Support programs to increase the number of scientific publications using bibliometric measures: The Turkish case. A.A. Salah ve diğerleri (Yay. Haz.). *Proceedings of ISSI 2015 Istanbul: 15th International Society of Scientometrics and Informetrics Conference, Istanbul, Turkey, 29 June to 4 July, 2015* içinde (s. 767-777). İstanbul: Boğaziçi University. Erişim adresi: <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/yayinlar/tonta-issi2015-publication-support.pdf>
- Tonta, Y. (2017). *TÜBİTAK Türkiye Adresli Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik (UBYT) Programının değerlendirilmesi*. Ankara: TÜBİTAK ULAKBİM. Erişim adresi: http://ulakbim.tubitak.gov.tr/sites/images/Ulakbim/tonta_ubyt.pdf

- Yılmaz, İ. (2007, 11 Ekim). Plagiarism? No, we’re just borrowing better English (editöre mektup). *Nature*, 449, 658. Doi: 10.1038/449658a. Erişim adresi: <https://www.nature.com/nature/journal/v449/n7163/full/449658a.html>.
- Yurtsever, E., Gülgöz, S., Yedekçioğlu, Ö.A. ve Tonta, M. (2001). *Sosyal Bilimler Atıf Dizini’nde (SSCI) Türkiye 1970-1999*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.
- Yurtsever, E., Gülgöz, S., Yedekçioğlu, Ö.A. ve Tonta, M. (2002). *Sağlık Bilimleri, Mühendislik ve Temel Bilimlerde Türkiye’nin uluslararası atıf dizinindeki yeri 1973-1999*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.

EK 1

Türkiye'de Yayımlanan ve Web of Science'ta Dizinlenen Dergiler (2006-2015)

A. Fen Bilimleri Dergileri

Dergi no.	Derginin			Derginin Web of Science'ta dizinlendiği / dizinlenen / aldığı				Derginin etki faktörü			Derginin çeyreklik değeri		Derginin UBVT sınıfı	Derginin yüzdellik değeri			Derginin makale etki puanı 2015	Derginin WoS h dizini
	Adı (kısaltma)	Yayıncısı	Yayın sıklığı	Veri tabanı	Yıllar	Makale sayısı	Atıf sayısı	2010	2015	Değişim	2010	2015		2010	2015	Değişim		
1	ACTA ORTHOP TRAUMATO	D	6	SC	08-	701	2330	0,309	0,398	↑	Q4	Q4	C	31	3	↓	0,237	15
2	ANADOLU PSIKIYATR DE	Ü	4	SC	07-	408	608	0,310	0,234	↓	Q4	Q4	C	9	2	↓	0,052	9
3	ANADOLU KARDIYOL DER	D	12	SC	07-	858	2847	0,407	1,141	↑	Q4	Q4	C	7	21	↑	0,162	17
4	ANKARA UNIV VET FAK	Ü	4	SC	07-	428	573	0,176	0,288	↑	Q4	Q4	C	15	15	↑	0,077	8
5	ARCH RHEUMATOL (E.A.: TURK J RHEUMATOL)	D	4	SC	09- 14-; 13	335	371	0,043	0,220	↑	Q4	Q4	C	2	8	↑	0,045	3
6	ATMOS POLLUT RES	K	4	SC	10-	408	2491	-	1,401	-	-	Q3	-	-	38	-	0,467	20
7	BALK MED J (E.A: TRAK UNIV TIP FAK DE)	Ü	4	SC	07- 11-; 10	575	514	0,093	0,504	↑	Q4	Q4	C	4	19	↑	0,087	7
8	DIAGN INTERV RADIOL	T	6	SC	07-	573	3829	0,712	1,406	↑	Q4	Q3	C	11	27	↑	0,436	23
9	EKLEM HAST CERRAHISI	D	3	SC	07-	277	718	0,404	0,845	↑	Q3	Q4	C	16	25	↑	0,108	10
10	EKOLOJİ	D	4	SC	07-	371	1271	0,775	0,592	↓	Q4	Q4	C	20	14	↓	0,111	12
11	ENERGY EDUC SCI TECH	T	4	SC	08- 11	8	84	9,333	-	-	Q1	-	C	98	-	-	-	4
12	EXP CLIN TRANSPLANT	Ü	4	SC	07-	799	2371	0,832	0,603	↓	Q4	Q4	C	6	2	↓	0,199	17
13	HACET J MATH STAT	Ü	6	SC	07-	597	1362	0,385	0,277	↓	Q4	Q4	C	15	4	↓	0,128	15
14	ISI BILIM TEK DERG	D	2	SC	07-	222	320	0,179	0,188	↑	Q4	Q4	C	6	4	↓	0,039	7
15	J CLIN RES PEDIATR E	T	4	SC	12-	193	784	-	1,568	-	-	Q3	-	-	34	-	-	15
16	J ENTOMOL RES SOC	D	3	SC	08-	241	454	0,200	0,181	↓	Q4	Q4	C	9	4	↓	0,094	8
17	J FAC ENG ARCHIT GAZ	Ü	4	SC	09-	723	1152	0,136	0,174	↑	Q4	Q4	C	12	1	↓	0,027	10
18	J INT ADV OTOL (E.A: MEDITERR J OTOL)	T	3	SC	07- 09-; 08	513	430	0,027	0,123	↑	Q4	Q4	C	6	1	↓	0,032	5
19	J NEUROL SCI-TURK	Ü	4	SC	08-	659	369	0,071	0,137	↑	Q4	Q4	C	1	1	↓	0,027	6
20	J SPORT SCI MED	Ü	4	SC	04-	937	8339	0,676	1,430	↑	Q3	Q3	C	27	46	↑	0,420	34
21	KAFKAS UNIV VET FAK	Ü	6	SC	07-	1405	2813	0,243	0,418	↑	Q3	Q4	C	20	24	↑	0,081	11
22	KLIN PSIKOFARMAKOL B	D	4	SC	08-	490	573	0,273	0,367	↑	Q4	Q4	C	8	5	↓	0,075	8
23	MIKROBIYOL BUL	D	4	SC	07-	684	2081	0,354	0,667	↑	Q4	Q4	C	7	5	↓	0,140	13
24	NEUROQUANTOLOGY	T	4	SC	08-	442	1009	0,697	0,673	↓	Q4	Q4	C	10	6	↓	0,054	13
25	NOBEL MED	T	3	SC	07-	388	171	0,056	-	-	Q4	-	C	2	-	-	-	5
26	NOROPSIKIYATRI ARS	T	4	SC	09-	449	425	-	0,171	-	Q4	Q4	C	-	1	-	0,049	6
27	REC NAT PROD	T	4	SC	07-	372	1986	0,891	0,765	↓	Q2	Q3	C	35	20	↓	0,254	17
28	ROMATIZMA-RHEUMATISM	T	4	SC	08-	32	36	-	-	-	-	Q4	C	-	-	-	-	3
29	TARIM BILIM DERG	Ü	4	SC	07-	404	627	0,204	0,408	↑	Q4	Q4	C	21	24	↑	0,067	8
30	TEK DERGI	D	4	SC	07-	177	129	0,030	0,171	↑	Q4	Q4	C	2	5	↑	0,022	4

EK 1 (devamla)

Dergi no.	Derginin			Derginin Web of Science'ta dizinlendiği / dizinlenen / aldığı				Derginin etki faktörü			Derginin çeyreklik değeri		Derginin UBYT sınıfı	Derginin yüzdelik değeri			Derginin makale etki puanı 2015	Derginin WoS h dizini
	Adı (kısaltma)	Yayıncısı	Yayın sıklığı	Yer tabanı	Yıllar	Makale sayısı	Atıf sayısı	2010	2015	Değişim	2010	2015		2010	2015	Değişim		
31	TEKST KONFEKSİYON	Ü	4	SC	07-	470	679	0,245	0,287	↑	Q3	Q4	C	12	20	↑	0,069	8
32	TURK GOGUS KALP DAMA	T	4	SC	09-	949	645	-	0,120		Q4	Q4	C	-	1		0,019	6
33	TURK PEDIATR ARSIVI	T	4	SC	09- 12; 15-	241	128	-	-	-	Q4	-	C	-	-		-	3
34	TURKDERM-ARCH TURK D	D	4	SC	08-	443	289	0,130	-		Q4	-	C	6	-		-	6
35	TURK J AGRIC FOR	K	6	SC	07-	643	3284	0,675	1,311	↑	Q3	Q2	C, B	46	63	↑	0,293	19
36	TURK J BIOCHEM	K	6	SC	07-	501	654	0,229	0,211	↓	Q4	Q4	C	1	1	↓	0,058	10
37	TURK J BIOL	K	4	SC	08-	590	3089	0,857	1,183	↑	Q3	Q3	C	34	41	↑	0,183	19
38	TURK J BOT	K	4	SC	09-	582	2879	-	1,178		-	Q3	C	-	43		0,247	17
39	TURK J CHEM	K	6	SC	95-	846	5027	0,756	1,098	↑	Q3	Q3	C, B	40	37	↓	0,198	25
40	TURK J EARTH SCI	K	6	SC	04-	326	2797	1,031	1,299	↑	Q3	Q3	C, B, A	38	34	↓	0,464	24
41	TURK J ELECTR ENG CO	K	6	SC	08-	745	2034	0,286	0,518	↑	Q4	Q4	C	10	13	↑	0,125	14
42	TURK J FIELD CROPS	Ü	2	SC	08-	258	730	0,259	0,418	↑	Q3	Q4	C	17	22	↑	0,097	11
43	TURK J FISH AQUAT SC	K	4	SC	08-	664	2044	0,591	0,553	↓	Q4	Q4	C	23	13	↓	0,184	15
44	TURK J GASTROENTEROL	T	6	SC	07-	745	2505	0,642	0,532	↓	Q4	Q4	C	10	4	↓	0,177	15
45	TURK J GERIATR	T	4	SC, SS	10-	359	233	0,052	0,130	↑	Q4	Q4	C	4	3	↓	0,033	4
46	TURK J HEMATOL	T	4	SC	09-	302	496	-	0,827		Q4	Q4	C	-	8		0,132	7
47	TURK J MATH	K	4	SC	07-	552	1122	0,467	0,378	↓	Q3	Q4	C	32	17	↓	0,256	13
48	TURK J MED SCI	K	6	SC	07-	1351	2876	0,210	0,325	↑	Q4	Q4	C	13	12	↓	0,071	13
49	TURKISH J PEDIATR	D	6	SC	84-	1115	3695	0,340	0,484	↑	Q4	Q4	C	7	6	↓	0,175	16
50	TURK J VET ANIM SCI	K	6	SC	97-	927	2409	0,276	0,352	↑	Q4	Q4	C	24	22	↓	0,103	15
51	TURK J ZOOLOG	K	4	SC	09-	736	2020	0,647	0,880	↑	Q4	Q3	C	31	43	↑	0,209	12
52	TURK NEUROSURG	D	4	SC	07-	988	3379	0,473	0,508	↑	Q4	Q4	C	12	6	↓	0,187	16
53	TURK ENTOMOL DERG-TU	Ü	4	SC	09-	306	491	-	0,375		Q4	Q4	C	-	12		0,115	7
54	TURK FIZ TIP REHAB D	T	4	SC	09-	442	262	-	0,094		Q4	Q4	C	-	1		0,027	5
55	TURK KLİN TIP BİLİM	T	6	SC	07- 12	1407	1037	0,082	-		Q4	-	C	3	-		-	9
56	UHOD-ULUSLAR HEMATOL	T	4	SC	08-	287	224	0,101	0,974	↑	Q4	Q4	C	6	7	↑	0,109	5
57	ULUS TRAVMA ACIL CER	D	6	SC	07-	854	2248	0,211	0,453	↑	Q4	Q4	C	15	19	↑	0,122	13
Toplam						32298	88343										660	
Ortalama						567	1550	0,561	0,585					17	16		0,143	12
Ortanca						501	1009	0,286	0,453					12	13		0,110	11

EK 1 (devamla)

B. Sosyal Bilimler Dergileri																			
Dergi no.	Derginin			Derginin Web of Science'ta dizinilendiği / dizinlenen / aldığı				Derginin etki faktörü			Derginin çeyreklik değeri		Derginin UBYT sınıfı	Derginin yüzdellik değeri			Derginin makale etki puanı 2015	Derginin WoS n dizini	
	Adı (kısaltma)	Yayıncısı	Yayın sıklığı	Veri tabanı	Yıllar	Makale sayısı	Atıf sayısı	2010	2015	Değişim	2010	2015		2010	2015	Değişim			
58	AMME IDARESİ DERG	K	4	SS	07-	234	77	0,000	0,019	↑	Q4	Q4	C	4	1	↓	0,011	3	
59	BILIG	Ü	4	SS	08-	390	99	0,174	0,047	↓	Q4	Q4	C	25	2	↓	0,013	4	
60	EDUC SCI-THEOR PRACT (E.A.: KURAM UYGULAMADA EGIT BILIM)	T	6	SS	07- 15- 14	836	1084	0,259	0,402	↑	Q4	Q4	C	20	14	↓	0,099	9	
61	EGIT ARAST EURASIAN J EDUC RES	T	4	SS	07-	385	340	0,559	-		Q4	-	C	37	-		-	5	
62	EGIT BILIM	D	6	SS	07-	773	1463	0,117	0,254	↑	Q4	Q3	C	6	7	↑	0,041	11	
63	EURASIA J MATH SCI T	Ü	4	SS	12-	236	686	-	0,720		-	Q3	-	-	37		-	9	
64	HACET U EGITIM FAK	Ü	2	SS	08- 14	658	979	0,235	-		Q4	-	C	18	-		-	10	
65	IKTISAT ISLET FINANS	T	12	SS	09-	292	262	-	-		Q4	-	C	-	-		-	5	
66	NEW PERSPECT TURK	T	2	SS	08-	99	259	0,645	0,591	↓	Q2	Q3	C	51	33	↓	0,170	7	
67	TURK ONLINE J EDUC T	Ü	4	SS	08- 12	404	1946	1,016	-		Q2	-	C	69	-		-	18	
68	TURK PSIKIYATR DERG	D	4	SS	06-	333	1699	0,471	0,358	↓	Q4	Q4	C	11	5	↓	0,153	19	
69	TURK PSIKOL DERG	D	2	SS	95-	129	195	0,056	0,107	↑	Q4	Q4	C	0	1	↑	0,040	6	
70	ULUSLAR ILISKILER	D	4	SS	09-	189	118	0,224	0,089	↓	Q4	Q4	C	13	3	↓	0,027	4	
Toplam						4958	9207										110		
Ortalama						381	708	0,341	0,287							23	11	0,069	8
Ortanca						333	340	0,235	0,254							18	5	0,041	7
C. Sanat ve İnsani Bilimler Dergileri																			
71	ADALYA	K	1	AH	05-	163	141							A				5	
72	BELLETEN	K	3	AH	09-	225	36							A				2	
73	METU J FACULTY ARCHIT	Ü	2	AH	07-	221	236							A				7	
74	MILLI FOLKLOR	T	4	AH	07-	593	145							A				4	
75	OLBA	Ü	1	AH	08-	113	80							A				4	
76	ARASTIRMALARI-THE J OTTOMAN STUDIES	D	2	AH	11-	116	11							A				1	
77	TUBA-AR	K	1	AH	07- 11	63	91							C, A				5	
78	TURK HISTORICAL REV	T	3	AH	13-	50	34							A				2	
79	TURK KULTURU VE HACI BEKTAS VELI-ARASTIRMA DERGISI	Ü	4	AH	08- 13	337	25							A				2	
Toplam						1881	799										32		
Ortalama						209	89										4		
Ortanca						163	80										4		
Genel toplam						39137	98349										802		
Genel ortalama						495	1245	0,520	0,540							18	15	0,133	10
Genel ortanca						428	654	0,275	0,413							12	12	0,106	9

Ek 1 ile İlgili Notlar

- **Kısaltmalar:**
 - "E.A.": Eski Adı.
 - "K": Resmi kurum ve araştırma enstitüleri; "Ü": Üniversiteler; "T": Ticari yayınevleri; "D": Dernek, vakıf ve odalar tarafından yayımlanan dergiler.
 - "SC": Science Citation Index Expanded (SCIE); "SS": Social Sciences Citation Index (SSCI); "AH": Arts & Humanities Citation Index (A&HCI).
- Ek 1'deki hemen hemen tüm veriler Clarivate Analytics Şirketinin Web of Science (WoS) ve Journal Citation Reports (JCR) veri tabanlarından derlenmiştir (Ağustos-Eylül 2017). "Derginin UBYT sınıfı" sütunundaki veriler TÜBİTAK Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik (UBYT) Programı kapsamında dergilerin büyük ölçüde JCR

çeyreklik değerlerine göre belirlenen dergi sınıflamasına dayanmaktadır (daha fazla bilgi için bkz. Tonta, 2017).

- Ad değiştiren dergiler için veriler birleştirilmiştir. Örneğin, ARCH RHEUMATOL dergisinde yayımlanan ve Web of Science’ta (WoS) dizinlenen 56, TURK J RHEUMATOL dergisinde yayımlanan 305 makale birleştirilerek dizinlenen toplam makale sayısı 361 olarak verilmiştir. Benzeri bir biçimde “Derginin WoS h dizini” sütununda derginin hangi adı altında *h* dizini katsayısı yüksekse o değer alınmıştır. Artık WoS’ta dizinlenmeyen ENERGY EDUC SCI TECH dergisinde yayımlanan sadece sekiz makalenin dizinlendiği görülmektedir. Aslında bu sayı çok daha yüksekti (>500). Ancak bu derginin daha önce dizinlenen hemen hemen bütün makalelerinin veri tabanından çıkarıldığı anlaşılmaktadır.
- “Yayın sıklığı”: Bir derginin yılda kaç sayı yayımlandığını gösterir.
- Sadece bir dergi (TURK J GERIATR) WoS’un hem SCIE hem de SSCI veri tabanlarında dizinlenmektedir.
- “Yıllar”: Derginin WoS’ta ne zamandan beri (ya da hangi yıllar arasında) dizinlendiğini gösterir (örneğin, “07- ” 2007 yılından beri, “07-11” 2007-2011 yılları arasında anlamına gelmektedir). Ad değiştiren dergiler için hem eski hem de yeni adıyla dizinlendiği yıllar verilmiştir. Artık WoS’ta dizinlenmeyen beş dergi işaretlenmiştir
- 2010 ve 2015 yılları arasında dergilerin etki faktörü değerlerindeki artma ve azalmaların daha kolay izlenebilmesi için, etki faktörü değeri arttıysa “Değişim” sütununda okun yönü yukarıya (↑) doğru, azaldıysa (↓) aşağıya doğrudur. Sanat ve İnsani Bilimler dergilerinin etki faktörleri hesaplanmadığı için bu dergilere ait her yıl JCR’de yayımlanan ve etki faktörüne dayanan çeyreklik ve yüzdellik değerleri ve makale etki puanları da rapor edilmemektedir. Sanat ve İnsani Bilimler dergilerinin UBYT sınıfı TÜBİTAK tarafından en yakın Sosyal Bilimler konulu dergiler temel alınarak belirlenmiştir.
- Bir derginin “çeyreklik” (quartile) ve “yüzdellik” (percentile) değerleri o derginin etki faktörüne göre belli bir konuda dünyada yayımlanan ve WoS’ta dizinlenen bütün dergiler arasındaki yerini (birinci %25’lik dilim Q1, ikinci %25’lik dilim Q2 vs.) ve sıralamada o konudaki dergilerin yüzde kaçından daha iyi durumda olduğunu gösterir (yüzdellik değeri ne kadar yüksekse o kadar iyi). 2010 ve 2015 yılları arasında çeyreklik değerinde pozitif ya da negatif yönde değişme olan toplam 11 dergi ilgili sütunlarda işaretlenmiştir (dört dergi bir üst çeyreklik dilime yükselmiş, yedi dergi ise bir alt dilime düşmüştür). Bazı dergiler JCR’de birden fazla konu altında listelenebilmektedir (örneğin, REC NAT PROD). Bu durumda o dergi için en yüksek çeyreklik değer verilmiştir.
- “Dergilerin UBYT sınıfı” sütununda dört dergi (TURK J AGRIC FOR, TURK J EARTH SCI, TURK J CHEM ve TUBA AR) değişik yıllarda birden farklı sınıf altında yer almıştır. Bu durum bazı dergilerin sıralamadaki yerlerinin değişmesinden ya da TÜBİTAK’ın B ve C sınıfı dergilerin yüzdelerini değiştirmesinden kaynaklanmaktadır.
- Yer darlığı nedeniyle dergilerin yüzdellik değerleri tam sayıya yuvarlanarak verildiğinden 2010 ve 2015 değerleri görünürde aynı olduğu halde “Değişim sütununda birkaç dergi için yüzdellik değerinde artış (↑) ya da azalma (↓) gösterilmiştir. Çünkü, örneğin, ANKARA UNIV VET FAK dergisinin yüzdellik değerleri 2010 ve 2015 yılları için sırasıyla 14,826 ve 14,855 olduğundan okun yönü yukarıya doğrudur.

Summary

Introduction

Scholarly papers published in reputed journals and citations to them by other scholars are an indirect indicator of the level of scientific development of a country. Such papers would trigger, albeit indirectly, economic progress and human development, too. Citation indexes such as Web of Science (WoS) published by Clarivate Analytics list more than 65 million papers with over 1.3 billion citations to them and function as rich sources for bibliometric analyses.

This paper aims to study the development of scientific journals that are published in Turkey and indexed in WoS between 2006 and 2015. It sets out with an introduction in which a brief historical account of journals published in Turkey and indexed in WoS citation databases (Science Citation Index, Social Sciences Citation Index, and Arts & Humanities Citation Index) is provided. Relatively few journals from Turkey got indexed in WoS databases from 1970s till mid-2000s. The number has increased more than 10-fold though in a short period of time (2006-2009) when Thomson Reuters (the company publishing citation indexes then) introduced its content expansion policy in 2006, presumably because of the pressure of competition (i.e., Scopus and Google Scholar). Yet, the scientific impact of papers that appeared in these journals in terms of the number of citations they gathered seems to be quite low.

There has been a somewhat optimistic belief that the impact of WoS-indexed journals from Turkey would gradually increase once they get accepted to WoS. In this study, we therefore specifically deal with the effects of Thomson Reuters' regional content expansion policy on WoS-indexed journals originating from Turkey and attempt to investigate if there is an increase in the impact factors (IFs) of journals after the introduction of the policy.

Literature Review

Thomson Reuters' regional expansion policy initiated in 2006 has had an immediate effect on the number of journals indexed in WoS and the total number reached 12,000, a 25% increase in a short period of time (Testa, 2011, p. 3, Fig. 1). Turkey was among the 14 countries having more than 40 of its journals being accepted to WoS during the expansion period (Testa, 2016, p. 100). Thanks to the citations in the reference lists of the newly accepted journals, IFs of most journals indexed in WoS have increased (Pajić, 2015, p. 994). New journals have somewhat functioned as "citation donors" to journals with high IFs that were already in WoS (Pajić & Jevremov, 2014, p. 269; Pajić, 2015, p. 1005), although regional journals seem to cite papers that were primarily published in other regional journals (Purnell & Quevedo-Blasco, 2013). Journals' IFs have also increased (36%) due to "citation circles" established among some Eastern European journals (Teodorescu & Andrei, 2014).

Thomson Reuters' regional expansion policy brought the issue of the "internationality" of the newly accepted journals to the fore (Pajić & Jevremov, 2014, p. 266). As these journals usually lack international authorship and readership profiles and as papers published therein gather few citations from truly international journals, they are characterized as "locally international but globally national" journals (Pajić & Jevremov, 2014; Pajić, 2014). The policy has had some other "side effects" as well. Several newly accepted journals exhibited what is called "anomalous citation patterns" and half the journals that were discontinued to be indexed in WoS and de-listed in Journal Citation Reports (JCR) in 2012, for instance, were of such nature (Al & Soydal, 2014, pp. 33-34). The main cause of this is believed to be Thomson Reuters' relatively "liberal" policy of acceptance during the expansion period (Pajić, 2014, pp. 2147-2148). Yet, Thomson Reuters tends to act rather "conservatively" when it comes to de-listing journals that exhibit anomalous citation patterns (Davis, 2017a, 2017b).

The company itself has acknowledged the side effects of its regional expansion policy. Some countries (e.g., China) have initiated "cash-for-publication" policies that rewarded the

authors of papers that appeared mostly in regional journals. Journal publishers were then faced with a “tsunami of papers” usually lacking originality or novelty (Testa, 2016, p. 102). Some believe that the “true effects” of Thomson Reuters’ large-scale content expansion policy have not yet been observed and things are likely to get worse (Pajić, 2014, pp. 2147-2148).

Turkey has been one of the most heavily affected countries from Thomson Reuters’ regional expansion policy. The number of journals indexed in WoS has risen from 7 in 2006 to 75 in 2010, a 10-fold increase in a couple of years (Testa, 2011). No other country has experienced such a sharp increase, which has been explored in a number of studies (e.g., Al, 2008a, pp. 87-99; Al & Soydal, 2011; Asan, 2011, 2013; Tonta, 2015, 2017). The common findings of these studies are that the IFs of newly accepted journals from Turkey are much lower than the other journals and only four (out of 79) journals have actually deserved the minimum amount of cash support (500 Turkish Lira or 130USD) given by the government (Tonta, 2017, p. 114). Self-citation rates of these journals were much higher (Asan, 2013, pp. 61-62, Table 1) and they tended to publish papers primarily from Turkey (and, sometimes, in Turkish) (Al & Soydal, 2012; Al, 2012a).

These findings corroborate to some extent with that of an international comparative study: the citation impact of only one out of every five papers with Turkish affiliations was above the world average, and 17% of citations to papers with Turkish addresses came from other such papers (Kamalski, Huggett, Kalinaki, Lan, Lau, Pan & Scheerooren, 2017, pp. 298-301). More specifically, Turkey ranked the last in terms of normalized citation impact of its papers among 10 countries that have added at least 40 new journals to WoS during Thomson Reuters’ regional expansion process (Testa, 2016).

The side effects of the policy have surfaced in Turkey, too. A number of newly accepted journals to WoS were discontinued in the past due to anomalous citation patterns and relatively higher self-citation rates (Asan, 2013). Yet, increasing journal IFs through self-citations seems still attractive to some editors as they apparently believe that “to cite or not to cite: that is the question” (<http://www.atifdizini.com>).

Method

Data used in this descriptive study come from WoS and JCR databases of Clarivate Analytics. We searched the core collection of SCIE, SSCI and A&HCI to locate “articles” that appeared in WoS-indexed journals from Turkey between 2006 and 2015 and recorded the following pieces of information for each journal: Publisher; frequency of publication; databases included and the years indexed; number of articles indexed in WoS between 2006 and 2015; number of citations to these articles in 2010 and 2015; journal’s IF, quartile and percentile in 2010 and 2015; journal’s article influence score (AIS) in 2015 and WoS *h* index in 2017 (Appendix 1). Journals were grouped under Science, Social Sciences, and Arts and Humanities along with (grand) totals, averages and medians for each group for the data recorded under the columns (where applicable).

Findings

A total of 79 journals originating from Turkey were indexed in WoS between 2006 and 2015. The majority of them (72%) were Science journals, followed by Social Sciences (16%) and Arts and Humanities (11%). Medical journals made up 41% of all journals. These journals were published by commercial companies (29%), universities (25%), associations and foundations (24%) and governmental bodies and research institutes (22%). More than half (56%) were published quarterly.

The number of journals indexed in WoS was only 8 before 2006. Yet, along with the introduction of Thomson Reuters’ regional expansion policy, 64 new journals were accepted to

WoS in three years (2007-2009) (Table 1). Including the ones that changed names or that were later suppressed, a total of 82 different journals was indexed in WoS. All Science journals were included in SCIE.

The total number of articles indexed in WoS from these journals was 39,137, which constituted 17% of all WoS articles with Turkish affiliations. This percentage was rather low (i.e., 1% to 5% between 1984 and 2006) before Thomson Reuters' regional expansion policy. The overwhelming majority (83%) of articles appeared in Science journals, followed by Social Sciences journals (13%), and Arts and Humanities journals (5%). The average numbers of articles indexed per journal were 567 (max. 1,407), 381 (max. 836) and 209 (max. 593) for Science, Social Sciences, Arts and Humanities journals, respectively.

Articles published in WoS-indexed journals from Turkey were cited a total of 98,349 times including self-citations. Science journals shared 90% of citations followed by Social Science journals (9%), and Arts and Humanities journals (1%). The average number of citations per article was 2.51 while the average number of citations per journal was 1,245 (median 654). Some 39% of articles have yet to be cited. The average self-citation rate of journals was 11%. In terms of average number of citations per paper, Turkey was behind all European Union countries except Romania (Al, 2012b, p. 6).

IFs of 51 journals that were listed in JCR in both 2010 and 2015 are given in Appendix 1 and Fig. 1. IFs of the great majority of journals were between 0.500 and 1.000. IFs of 71% of journals have increased between 2010 and 2015, yet the average IF of journals has not increased much (0.413 in 2010 and 0.540 in 2015). The number of journals with IF 1.000 or higher was only seven in 2015. IFs of one third of 70 journals listed in JCR were about one tenth of journals published in the world in respective subject categories. In 2015, Turkey ranked 12th among 14 countries (before Romania and South Africa) in terms of the percentage of journals listed in JCR with IF values of 1.000 or higher to all journals (Table 2).

More than three quarters (78%) of journals were in the fourth quartile (Q4) in 2010. The percentage has not improved in 2015 although IFs of most journals have increased in between. Similarly, the percentiles of the great majority of journals in 2010 were less than 20% (average 18%, median 12%), which did not improve much in 2015, either (Fig. 3).

Despite the fact that IFs of some 80% of journals have increased between 2010 and 2015, their percentile values have decreased. For instance, only four journals were able to move up one quartile in five years. Findings suggest that newly accepted journals from Turkey were left behind in the competition among other such journals due to their IFs being rather low.

Journals' article influence scores (AIS) are based on IFs and calculated by weighting citations according to IFs of the citing journals within JCR's citation network. AIS is more stable as a bibliometric measure and suitable for interdisciplinary comparisons (Arendt, 2010). AIS is also easier to interpret because journals with AIS over 1.000 are above the average of all journals in the world regardless of their subject categories, and articles that appear in such journals get cited above the world average.

As AIS of a journal is calculated on the basis of five-year journal IFs and most journals from Turkey were accepted to WoS after 2006, only a few of them have had their AIS available in 2010. In 2015, the AIS of 58 journals were all below 0.500 (Fig. 4), average and median being 0.133 and 0.106, respectively. In other words, AIS of all journals from Turkey were less than half of the world average (1.000).

The WoS *h* index values of journals from Turkey were also very low (max. 34, avg. 10, median 9). In other words, only 34 out of more than 39,000 articles were cited 34 or more times between 2006 and 2015, and the average number of citations per article was 10. The WoS *h* indexes of 25% of all journals were less than 4.

Discussion

Findings of this study clearly show that IFs, quartiles, percentiles, AIS and *h* index values of WoS-indexed journals from Turkey are quite low in comparison to those of the world averages for all journals. Despite the increase in journal IFs between 2010 and 2015, the great majority of these journals were in the Q4 quartile in their respective subject categories, and their AIS were well below the world average.

The fact that a considerable percentage of the articles that appeared in WoS-indexed journals from Turkey were written in Turkish might be one of the main causes of such low values. For, it does not seem very realistic to expect Turkish articles to gather many citations from papers published in the international literature. Note that close to 40% of these articles have never been cited and the average self-citation rate was 11%. Less than 1% of all articles with Turkish addresses indexed in Scopus between 2010 and 2014 were among the top 10% of most heavily cited papers (Kamalski et al., 2017, pp. 298-301). As the share of articles that appeared in WoS-indexed journals from Turkey among all WoS-indexed articles with Turkish addresses has increased (17%) over the years, journal indicators have further decreased.

It should also be noted that bibliometric measures such as IF, *h* index and the self-citation rate should be interpreted carefully for journals in the lower end of the spectrum because a few citations can sometimes make a considerable difference. For instance, 94% of 412 articles that appeared in the journal *TURK KULTURU VE HACI BEKTAS VELI ARASTIRMA DERGISI* have never been cited. The rest (23 articles) were cited a total of 26 times and the *h* index of the journal was 2. That is to say that only 2 articles (out of 412) were cited twice or more. Yet, when the number of self-citations (9) are subtracted, the journal’s *h* index goes down to 1 (Tonta, 2017, p. 115). There seems to be only one way for most WoS-indexed journals from Turkey to go in terms of bibliometric indicators, and that’s up!

Some of the findings of this study need to be interpreted from a broader perspective by taking into account the likely side effects of Thomson Reuters’ regional expansion policy on WoS-indexed journals as well as on the Turkish academia. The Turkish Scientific and Technological Research Council (TÜBİTAK) has since 1993 been providing cash support to the authors of papers indexed in WoS to increase the number of international publications with Turkish addresses, and, more recently, the Turkish Higher Education Council (HEC) has introduced a similar incentive that would increase the salaries of university professors who publish in international journals. Publishing in WoS-indexed journals has also been one of the main criteria used in academic tenure and promotion decisions since 1990s.

Researchers get rewarded or promoted on the basis of the number of papers published in WoS-indexed journals or the number of citations thereto regardless of IFs of journals. Thomson Reuters’ regional expansion policy may have triggered the increase but it may also have caused some “disruptive effects” (e.g., publication inflation) which would reduce the long-term impact of such support programs (Cave, Hanney, Henkel & Kogan, 1997, as cited in Geuna & Martin, 2003, p. 283).

In the case of Turkey, the disruptive effects of score-based support policies are not limited with Thomson Reuters’ suppressing a few journal titles or de-listing them in JCR due to anomalous citation patterns. More serious ethical concerns have since arisen (Balçı, 2014). It was observed that some researchers who wished to increase their productivity in order to be eligible for academic promotion and publication subsidy seem to have (a) inclined to publish more papers without paying too much attention to the quality (Yurtsever, Gülgöz, Yedekçioğlu & Tonta, 2002, p. 74); (b) chosen WoS-indexed journals with low IFs as “easy targets” (Önder & Erdil, 2017, p. 67) and publish therein (Yurtsever, Gülgöz, Yedekçioğlu & Tonta, 2001, p. 24); and (c) become “customers” of journals with integrity problems that publish (any) papers as long as a “reasonable” price is paid for (Balçı, 2011, p. 9; Tonta, 2017, p. 80). It seems that

some academic values have eroded in time. Borrowing a well-written text without acknowledgement is no longer seen as plagiarism by some (Yılmaz, 2007).

It has in fact for years been observed that the increase in the productivity of researchers is not commensurate with that in the quality of international publications with Turkish addresses (see, for instance, Yurtsever et al., 2001, 2002; Çetinsaya, 2014, p. 184). Similarly, papers that received TÜBİTAK's cash support appear to have been published mostly in low-impact international journals (Tonta, 2017). Yet, the By-Law of Academic Incentive Allowance went into effect in 2016, further rewarding all Turkish researchers who publish their papers in WoS-indexed journals including the “locally international but globally national” journals (Pajić & Jevremov, 2014).

The long-term effects of the existing academic promotion and publication subsidy policies on Turkish academia have yet to be thoroughly studied. Such policies should conform to the basic principles of research evaluation and metrics use specified in, for instance, San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA) (2012) and the Leiden Manifesto for Research Metrics (Hicks, Wouters, Waltman, de Rijcke & Rafols, 2015). These international manifestos emphasize that journal-based metrics such as IFs should not be used solely to determine the quality of papers and researchers in making academic promotion and research funding decisions. It should be kept in mind that policies developed without much thinking and research may have disruptive effects in the long run on the research ecosystem and the research community.

Conclusions

Findings presented in this paper show that IFs of journals that have been published in Turkey and accepted to WoS after Thomson Reuters' regional expansion policy have increased to some extent between 2010 and 2015, but the rate of increase was far from meeting the expectations. If one accepts journal IFs as an indicator of “quality”, the quality of these journals have not improved much. It can be argued that WoS-indexed journals from Turkey can also be described as “locally international but globally national” journals. Papers published in them are considered as “international” for the purposes of academic promotion and publication subsidy although they get hardly cited in international literature. These papers tend to function as “citation donors” for papers published in other WoS-indexed journals.

More importantly, papers published in WoS-indexed journals from Turkey and citations thereto from mostly other such journals would form a “little pool” of papers and citations. Papers and citations included in this pool are usually enough to satisfy the local requirements of universities and of the Turkish HEC for performance evaluation and research assessment. Yet, papers in this little pool tend to get hardly noticed and fail to make any considerable impact beyond the national borders. The contribution of these papers to scientific progress and economic development should also be taken into account.

Turkey needs to develop a national research assessment and performance-based funding system in the near future. In this context the quality of journals published in Turkey along with that of the papers published in international journals originating from Turkey should be reviewed to determine what needs to be done to improve quality. We think this is one of the most important tasks before Turkish HEC, TÜBİTAK and universities.